

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Στρασβούργο, 15.7.2014
COM(2014) 469 final

ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟΣ

**Αξιοποιώντας κατά τον βέλτιστο τρόπο την παραδοσιακή τεχνογνωσία της Ευρώπης:
μία πιθανή επέκταση της ενωσιακής προστασίας της γεωγραφικής ένδειξης σε μη
γεωργικά προϊόντα**

Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ

ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟΣ

**Αξιοποιώντας κατά τον βέλτιστο τρόπο την παραδοσιακή τεχνογνωσία της Ευρώπης:
μία πιθανή επέκταση της ενωσιακής προστασίας της γεωγραφικής ένδειξης σε μη
γεωργικά προϊόντα**

Πίνακας περιεχομένων

Εισαγωγή.....	4
I — Αξιοποιώντας κατά τον βέλτιστο τρόπο τις ΓΕ: δυνητικά οφέλη από την επέκταση της ενωσιακής προστασίας της ΓΕ σε μη γεωργικά προϊόντα.....	6
1. Οι ΓΕ στην ΕΕ: σημερινή κατάσταση.....	6
1.1 Τι είναι η ΓΕ;.....	6
1.2 Το νομικό πλαίσιο προστασίας της ΓΕ.....	6
1.2.1 Διεθνές νομικό πλαίσιο.....	6
1.2.2 Το νομικό πλαίσιο στην ΕΕ.....	7
2. Δυνητικά οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά οφέλη από την επέκταση της προστασίας της ΓΕ σε μη γεωργικά προϊόντα σε ενωσιακό επίπεδο.....	9
2.1 Το οικονομικό δυναμικό μη γεωργικών ΓΕ.....	9
2.2 Οφέλη για τους καταναλωτές.....	10
2.3 Υποστήριξη των διεθνών προσπαθειών της ΕΕ για την ενίσχυση της προστασίας των ΓΕ.....	11
3. Ζητήματα και προκλήσεις όσον αφορά τη δυνητική επιλεξιμότητα μη γεωργικών προϊόντων για προστασία της ΓΕ.....	12
4. Εναλλακτικές λύσεις στην ενωσιακή εναρμονισμένη προστασία.....	13
II — Επιλογές για την προστασία της ΓΕ σε ενωσιακό επίπεδο.....	15
1. Στόχοι και κριτήρια της προστασίας.....	15
1.1 Ποια επισήμανση: ονομασίες και σύμβολα.....	15
1.2 Ποιες ενδείξεις θα πρέπει να αποκλείονται από την προστασία της ΓΕ;.....	16
2. Πώς θα πρέπει να εφαρμόζεται η προστασία της ΓΕ: διατομεακή κατά τομεακής προσέγγισης;.....	17
3. Ο δεσμός μεταξύ προϊόντος και εδάφους.....	18
3.1 Πόσος ισχυρός θα πρέπει να είναι ο δεσμός με το έδαφος;.....	18

3.2 Ποιότητα και προδιαγραφές προϊόντος.....	19
3.3 Φήμη που συνδέεται με το προϊόν	20
4. Τρόποι ενίσχυσης της προστασίας	20
4.1 Εναρμόνιση εθνικών νομοθεσιών	20
4.2 Δημιουργία ενιαίου πανευρωπαϊκού συστήματος.....	21
5. Καταχώριση	22
5.3 Περιεχόμενο της διαδικασίας.....	23
5.3.1 Αιτούντες.....	23
5.3.2 Υποβολή ενστάσεων για την καταχώριση ΓΕ.....	24
5.3.3 Τέλη.....	24
6. Πεδίο της προστασίας	25
6.1 Επίπεδο της παρεχόμενης προστασίας.....	25
6.2 Παρακολούθηση και επιβολή των δικαιωμάτων ΓΕ.....	25
6.3 Διάρκεια της προστασίας μη γεωργικής ΓΕ.....	26
7. Μετά την καταχώριση.....	26
7.1 Ακύρωση της προστασίας.....	26
7.2 Δυνητικές συγκρούσεις μεταξύ ΓΕ και εμπορικών σημάτων	27
Συμπέρασμα	28

Εισαγωγή

Στον σημερινό παγκοσμιοποιημένο κόσμο, το φάσμα των προϊόντων που προσφέρονται στον καταναλωτή είναι σχεδόν απεριόριστο. Οι καταναλωτές, για να προβούν σε ενημερωμένη επιλογή, πρέπει να συγκεντρώνουν και να συγκρίνουν πληροφορίες σχετικά με την τιμή και τα χαρακτηριστικά ενός διαρκώς μεγαλύτερου αριθμού αγαθών. Η τιμή και τα βασικά χαρακτηριστικά στοιχεία ενός προϊόντος ενδέχεται να μην αποτελούν τους μοναδικούς αποφασιστικούς παράγοντες. Οι καταναλωτές αναζητούν επίσης τρόπους για την ταυτοποίηση αυθεντικών, πρωτότυπων ποιοτικών προϊόντων και προσδοκούν ότι η ποιότητα και τα ειδικά χαρακτηριστικά που διαφημίζονται παρέχουν τις ιδιότητες που εκείνοι εκτιμούν και για τις οποίες συχνά επιθυμούν να καταβάλλουν υψηλότερη τιμή.

Για να επιτευχθεί αυτό, η φήμη ή/και τα δεδομένα ποιοτικά χαρακτηριστικά που συνδέονται με τα προϊόντα και τα οποία οφείλονται στη συγκεκριμένη προέλευσή τους μπορεί να αποκρυσταλλωθούν σε αυτό που ορίζεται ως «γεωγραφική ένδειξη» και το οποίο χαρακτηρίζει το προϊόν. Οι γεωγραφικές ενδείξεις (ΓΕ) είναι ενδείξεις που ταυτοποιούν αγαθά ως προερχόμενα από μία χώρα, περιοχή ή τοποθεσία όπου μια ιδιαίτερη ιδιότητα, φήμη ή άλλο χαρακτηριστικό του προϊόντος αποδίδεται βασικά στη προέλευσή του, για παράδειγμα Μπορντώ (οίνος), Vetro di Murano (γυαλί) ή Prosciutto di Parma (Προσούτο ντι Πάρμα).

Οι ΓΕ σχετίζονται σαφέστατα με γεωργικά προϊόντα, τρόφιμα, οίνους και άλλα αλκοολούχα ποτά, όπου η γεωγραφική προέλευσή τους συνδέεται με ιδιότητες που απορρέουν είτε άμεσα από το έδαφος ή το κλίμα (π.χ. οίνοι) είτε από συνδυασμό φυσικών παραγόντων και παραδοσιακών μεθόδων επεξεργασίας που εφαρμόζονται στην περιοχή (π.χ. Bayerisches Bier [Μπύρα Βαυαρίας]). Ωστόσο, η χρησιμοποίηση των ΓΕ δεν περιορίζεται στα γεωργικά προϊόντα. Η ΓΕ μπορεί επίσης να τονίζει ειδικές ιδιότητες ενός προϊόντος που οφείλονται σε ανθρώπινους παράγοντες οι οποίοι βρίσκονται στον τόπο προέλευσης του προϊόντος, όπως συγκεκριμένες δεξιότητες και παραδόσεις παραγωγής. Αυτό ισχύει, για παράδειγμα, στα είδη βιοτεχνίας που εν γένει είναι χειροποίητα και χρησιμοποιούν τοπικούς φυσικούς πόρους και συνήθως εντάσσονται στις παραδόσεις των τοπικών κοινοτήτων.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) διαθέτει πλούτο τέτοιων αυθεντικών μη γεωργικών προϊόντων τα οποία βασίζονται σε παραδοσιακή γνώση και παραδοσιακές μεθόδους παραγωγής, που συνήθως είναι βαθιά ριζωμένες στην πολιτιστική και κοινωνική κληρονομιά συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής, π.χ. Český křišťál (κρύσταλλο Βοημίας), σκωτσέζικα ταρτάν, Marmo di Carrara (μάρμαρο) ή Meissner Porzellan (πορσελάνη). Όλα αυτά τα προϊόντα αποτελούν μέρος της παραδοσιακής γνώσης και των παραδοσιακών δεξιοτήτων της Ευρώπης, και τοιουτοτρόπως είναι σημαντικά για την πολιτική κληρονομιά της και συνεισφέρουν στην πολιτιστική και δημιουργική οικονομία. Έχουν επίσης σημαντικό οικονομικό δυναμικό, εφόσον τηρούνται οι ορθοί όροι για την εκμετάλλευσή τους. Οι πρόοδοι στον τομέα της καινοτομίας και τεχνολογίας αποτελούν ουσιαστικό παράγοντα για τη μέγιστη αξιοποίηση της τοπικής εμπειρογνωμοσύνης και κληρονομιάς.

Η ΕΕ δεσμεύεται με κανόνες για την προστασία των ΓΕ βάσει της συμφωνίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου (TRIPS), η οποία εφαρμόζεται και στις 129 χώρες μέλη του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) και καλύπτει τόσο γεωργικά όσο και μη γεωργικά προϊόντα. Σε όλες τις χώρες μέλη του ΠΟΕ, οι ΓΕ πρέπει να προστατεύονται προκειμένου να αποφευχθεί η παραπλάνηση του κοινού όσον αφορά την προέλευση των αγαθών και να αποτρέπεται ο αθέμιτος ανταγωνισμός. Προς

τούτο, τα μέλη του ΠΟΕ δύνανται να χρησιμοποιούν διάφορα νομικά μέσα. Ορισμένα μέλη του ΠΟΕ, συμπεριλαμβανομένων 15 κρατών μελών της ΕΕ, εφαρμόζουν ειδικής φύσεως (*sui generis*) νομοθεσία για την προστασία της ΓΕ για μη γεωργικά προϊόντα.

Σε ενωσιακό επίπεδο, η ενιαία προστασία της ΓΕ παρέχεται επί του παρόντος για οίνους, αλκοολούχα ποτά, αρωματισμένους οίνους και για γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα. Επί του παρόντος, δεν εφαρμόζεται εναρμόνιση ή ενιαία προστασία της ΓΕ για μη γεωργικά προϊόντα σε ενωσιακό επίπεδο. Αντ' αυτού, ισχύουν εθνικά νομικά μέσα τα οποία οδηγούν σε ποικίλα επίπεδα νομικής προστασίας σε όλη την Ευρώπη. Οι παραγωγοί μη γεωργικών προϊόντων που επιθυμούν την προστασία μιας ΓΕ σε ολόκληρη την ΕΕ πρέπει να διασφαλίζουν ότι διαθέτουν ξεχωριστή προστασία σε κάθε κράτος μέλος, πράγμα που δεν φαίνεται να συνάδει με τους στόχους της εσωτερικής αγοράς.

Η Επιτροπή αναγνώρισε το ζήτημα στην Ανακοίνωση *Η ενιαία αγορά για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας*¹ του 2011 και πρότεινε εις βάθος ανάλυση του ισχύοντος νομικού πλαισίου για την προστασία της ΓΕ για μη γεωργικά προϊόντα στα κράτη μέλη, και των επιπτώσεών του στην εσωτερική αγορά.

Για την παρακολούθηση της Ανακοίνωσης, ανατέθηκε το 2012² η εκπόνηση της *Μελέτης σχετικά με την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων για μη γεωργικά προϊόντα στην εσωτερική αγορά* (εφεξής «η μελέτη»). Η μελέτη, που δημοσιεύθηκε από την Επιτροπή τον Μάρτιο του 2013, υποστηρίζει ότι τα ισχύοντα νομικά μέσα που διατίθενται στους παραγωγούς σε εθνικό και σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι ανεπαρκή. Στις 22 Απριλίου 2013 η Επιτροπή οργάνωσε δημόσια ακρόαση προκειμένου να συζητηθούν τα αποτελέσματα της μελέτης και να παρασχεθεί μία βάση για ευρεία συζήτηση σχετικά με την ανάγκη αποτελεσματικότερης προστασίας της ΓΕ για μη γεωργικά προϊόντα σε ενωσιακό επίπεδο. Πολλοί από τους ενδιαφερόμενους που έλαβαν μέρος υποστήριξαν την πρόσκληση της μελέτης για καλύτερη προστασία της ΓΕ για μη γεωργικά προϊόντα σε ενωσιακό επίπεδο.

Υπό το πρίσμα των αποτελεσμάτων της μελέτης και της έκβασης της δημόσιας ακρόασης, η Επιτροπή αποφάσισε να συνεχίσει τις αναλύσεις της μέσω της παρούσας Πράσινης Βίβλου. Αποσκοπεί στην ευρύτερη δυνατή διαβούλευση με όλους τους ενδιαφερόμενους σχετικά με το κατά πόσον υπάρχει ανάγκη, στην ΕΕ, να ενισχυθεί η προστασία της ΓΕ για τα μη γεωργικά προϊόντα, και αν ναι, ποια προσέγγιση θα πρέπει να επιλεγεί. Όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη καλούνται να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τα ζητήματα που τίγονται στην παρούσα Πράσινη Βίβλο, απαντώντας στις συγκεκριμένες ερωτήσεις που παρατίθενται. Η Επιτροπή θα συνεκτιμήσει τα αποτελέσματα της διαβούλευσης στην απόφασή της για το κατά πόσον ενδείκνυται η ανάληψη περαιτέρω δράσης σε ενωσιακό επίπεδο.

¹ http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/ipr_strategy/COM_2011_287_el.pdf.

² Η μελέτη εκπονήθηκε πριν από την προσχώρηση της Κροατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και δεν καλύπτει την εν λόγω χώρα.

I — Αξιοποιώντας κατά τον βέλτιστο τρόπο τις ΓΕ: δυναμικά οφέλη από την επέκταση της ενωσιακής προστασίας της ΓΕ σε μη γεωργικά προϊόντα

1. Οι ΓΕ στην ΕΕ: σημερινή κατάσταση

1.1 Τι είναι η ΓΕ;

Η ΓΕ είναι ένα σήμα, συνήθως ονομασία, το οποίο χρησιμοποιείται σε αγαθά που έχουν συγκεκριμένη γεωγραφική προέλευση και διαθέτουν ιδιότητες, χαρακτηριστικά ή φήμη αποδοτέα κυρίως στον τόπο προέλευσης. Τυπικά, μια γεωγραφική ένδειξη περιλαμβάνει ή συνίσταται στην ονομασία του τόπου προέλευσης των αγαθών. Την ονομασία αυτή μπορούν να χρησιμοποιούν συλλογικά όλες οι επιχειρήσεις από τη δεδομένη περιοχή οι οποίες παράγουν δεδομένο προϊόν σύμφωνα με προβλεπόμενη μέθοδο. Παραδείγματα κάποιων παγκοσμίων γνωστών ΓΕ είναι η σαμπάνια και το Προσούτο ντι Πάρμα.

Ο σκοπός της προστασίας μιας ΓΕ ως δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας είναι η διασφάλιση του θεμιτού ανταγωνισμού για τους παραγωγούς και η παροχή στους καταναλωτές αξιόπιστων πληροφοριών σχετικά με τον τόπο ή/και τη μέθοδο παραγωγής και την ποιότητα του προϊόντος.³ Η προστασία των ΓΕ είναι καθοριστική για τη διατήρηση παραδοσιακών και υψηλής ποιότητας προϊόντων και της τεχνογνωσίας και των θέσεων απασχόλησης που σχετίζονται με αυτά. Επομένως, η προστασία των ΓΕ στηρίζει τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και παραγωγούς (ΜΜΕ). Οι ΓΕ δίνουν έμφαση στη σχέση μεταξύ ανθρώπινης δραστηριότητας, πολιτιστικών αντιλήψεων, γης και πόρων, και συμβάλλει στην προστασία άυλων στοιχείων ενεργητικού όπως η φήμη και τα πρότυπα ποιότητας.

Η προστασία της ΓΕ αποτελεί επίσης κίνητρο για επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες και καινοτομία προκειμένου να προστατευτεί η υψηλή ποιότητα των προϊόντων διατηρώντας παράλληλα την ανταγωνιστικότητα.

Οι ΓΕ έχουν ειδικά χαρακτηριστικά που τις διακρίνουν από άλλα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας: εν γένει δεν αποτελούν ιδιοκτησία μίας και μόνης οντότητας, όπως συμβαίνει συνήθως με τα εμπορικά σήματα ή τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας. Οι ΓΕ ανήκουν σε ολόκληρη την κοινότητα, δηλαδή σε όλους τους παραγωγούς των οποίων τα προϊόντα προέρχονται από την οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή και συνάδουν με τις προδιαγραφές που καθορίζονται για τη ΓΕ.

1.2 Το νομικό πλαίσιο προστασίας της ΓΕ

1.2.1 Διεθνές νομικό πλαίσιο

Ορισμένες συνθήκες των οποίων τη διαχείριση έχει αναλάβει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Διανοητικής Ιδιοκτησίας (ΠΟΔΙ-WIPO) προβλέπουν την προστασία των ΓΕ, ιδίως η Σύμβαση των Παρισίων για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας,⁴ και η Συμφωνία της Λισσαβόνας σχετικά με την προστασία των ονομασιών προέλευσης και τη διεθνή τους

³ Όπως συμβαίνει με οποιαδήποτε άλλα προϊόντα, εκείνα που φέρουν ονομασία ΓΕ πρέπει να συνάδουν με τον ισχύον ενωσιακό σύστημα των «βασικών απαιτήσεων» και των απαιτήσεων για την ασφάλεια του προϊόντος που διασφαλίζουν την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, την ασφάλεια των προϊόντων για τα άτομα και την προστασία ορισμένων άλλων μορφών δημόσιου συμφέροντος, π.χ. προστασία του περιβάλλοντος ή ενεργειακή απόδοση.

⁴ Η Σύμβαση των Παρισίων παραπέμπει εν γένει σε «ενδείξεις προέλευσης» και «ονομασίες προέλευσης» ως αντικείμενα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, αλλά δεν ορίζει τις εν λόγω έννοιες. Όλα τα κράτη μέλη αποτελούν μέρη της σύμβασης.

καταχώριση.⁵ Επιπλέον, τα άρθρα 22 έως 24 της συμφωνίας TRIPS έχουν ως αντικείμενο τη διεθνή προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων στο πλαίσιο του ΠΟΕ.⁶

Οι εν λόγω διεθνείς συμφωνίες επιτρέπουν την παροχή προστασίας της ΓΕ σε όλους τους τύπους προϊόντων, τόσο γεωργικών όσο και μη γεωργικών. Ωστόσο, διαφέρουν σημαντικά όσον αφορά τον ορισμό, το πεδίο, τα σχετικά μέτρα επιβολής και άλλες πτυχές της προστασίας της ΓΕ.

1.2.2 Το νομικό πλαίσιο στην ΕΕ

Στην Ευρώπη, η προστασία της ΓΕ διατίθεται τόσο για γεωργικά όσο και για μη γεωργικά προϊόντα. Τα γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα (οίνοι, αλκοολούχα ποτά) μπορούν να απολαύουν ενιαίας προστασίας που παρέχεται αποκλειστικά σε ενωσιακό επίπεδο. Οι μη γεωργικές ΓΕ προστατεύονται μόνο σε εθνικό/περιφερειακό επίπεδο, μέσω ποικίλων εθνικών νομικών πλαισίων.

1.2.2.1 Ενιαία προστασία σε ενωσιακό επίπεδο που περιορίζεται σε γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα

Σε ενωσιακό επίπεδο, η ενιαία προστασία της ΓΕ θεσπίστηκε για οίνους (1970), αλκοολούχα ποτά (1989), αρωματισμένους οίνους (1991) και άλλα γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα (1992). Ο βασικός στόχος αυτών των συστημάτων είναι να προάγουν την ποιότητα, την ποικιλία και την αξία της διατροφικής αλυσίδας, να διατηρήσουν την παραδοσιακή τεχνογνωσία στον τομέα και να τονώσουν τη διαφοροποίηση και την απασχόληση σε αγροτικές περιοχές. Μέσω αυτών των συστημάτων, οι προστατευόμενες ονομασίες των καλυπτόμενων προϊόντων απολαύουν ευρύτατη ενιαία προστασία σε ολόκληρη την ΕΕ, με διαδικασία υποβολής μίας και μόνο αίτησης. Στα τέλη Απριλίου του 2014, 336 ονομασίες αλκοολούχων ποτών, 1577 ονομασίες οίνων και 1184 ονομασίες τροφίμων και γεωργικών προϊόντων είχαν καταχωριστεί σε ενωσιακό επίπεδο. Η εκτιμώμενη αξία των πωλήσεων για ενωσιακές ΓΕ το 2010 ανήλθε σε 54,3 δισεκατομμύρια ευρώ, συμπεριλαμβανομένου ποσού 11,5 δισεκατομμυρίων ευρώ από εξαγωγικές πωλήσεις (15% των εξαγωγών του κλάδου τροφίμων και ποτών της ΕΕ).

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιβεβαίωσε ότι η ΓΕ συνιστά δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας.⁷ Το ενωσιακό σύστημα για την προστασία τους είναι αποκλειστικό και εμποδίζει τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν ξεχωριστά, παράλληλα εθνικά ή περιφερειακά

⁵ Δέκα κράτη μέλη της ΕΕ αποτελούν μέρη της Συμφωνίας της Λισσαβόνας. Επτά κράτη μέλη της ΕΕ την έχουν επικυρώσει: Βουλγαρία, Τσεχική Δημοκρατία, Γαλλία, Ουγγαρία, Ιταλία, Πορτογαλία και Σλοβακία. Τρία την έχουν υπογράψει αλλά δεν την έχουν επικυρώσει: Ισπανία, Ελλάδα και Ρουμανία.

⁶ Το άρθρο 22 της TRIPS παραθέτει τον ορισμό μιας ΓΕ και περιλαμβάνει μια γενική υποχρέωση για τα μέλη του ΠΟΕ να παρέχουν προστασία κατά της παραπλανητικής χρήσης της ΓΕ και κατά της χρήσης που συνιστά πράξη αθέμιτου ανταγωνισμού. Απαιτεί επίσης από τα μέρη να αρνούνται ή να ακυρώνουν την καταχώριση εμπορικών σημάτων που περιλαμβάνουν ή συνιστούν ΓΕ για αγαθά που δεν προέρχονται από το αναγραφόμενο έδαφος, εφόσον η χρησιμοποίηση της ένδειξης στο εμπορικό σήμα των εν λόγω αγαθών δύναται να παραπλανήσει το κοινό όσον αφορά τον πραγματικό τύπο προέλευσης. Το άρθρο 23 της TRIPS παρέχει υψηλότερο επίπεδο προστασίας σε ΓΕ για οίνους και αλκοολούχα ποτά. Το άρθρο 23 παράγραφος ορίζει πρότυπο απόλυτης προστασίας το οποίο απαιτεί από τα μέρη να αποτρέπουν την καταχώριση ΓΕ οίνων/αλκοολούχων ποτών για οίνους ή αλκοολούχα ποτά που δεν προέρχονται από την αντίστοιχη γεωγραφική περιοχή, ακόμα και αν αναφέρεται επίσης η πραγματική προέλευση των αγαθών ή η γεωγραφική ένδειξη μεταφράζεται ή συνοδεύεται από εκφράσεις όπως «είδος», «τύπος», «στυλ», «απομίμηση» ή άλλες ανάλογες. Οι ΓΕ για οίνους και αλκοολούχα ποτά πρέπει να προστατεύονται, ακόμα και αν η αθέμιτη χρήση μιας ονομασίας ΓΕ δεν θα παραπλανούσε τους καταναλωτές.

⁷ Βλ. C-3/91, Turrón de Jijona, παρ. 37, ή Prosciutto di Parma, C-108/01, παρ. 64.

συστήματα (όπως στην περίπτωση των εμπορικών σημάτων, για παράδειγμα).⁸ Τα εθνικά συστήματα υφίστανται για να ρυθμίζουν το πρώτο στάδιο της διαδικασίας υποβολής αιτήσεων για καταχώριση ενωσιακής ΓΕ και για να διασφαλίζουν τη διοικητική επιβολή τους (δηλαδή, διενέργεια επίσημων ελέγχων για τη συμμόρφωση με τις προδιαγραφές προϊόντος που καθορίζουν οι παραγωγοί, και παρακολούθηση της χρήσης μιας ΓΕ στην αγορά).⁹

Το ενωσιακό σύστημα προστασίας της ΓΕ για γεωργικά προϊόντα θεωρείται εν γένει επιτυχές, όπως απεικονίζεται σε πρόσφατη μελέτη που ανέθεσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.¹⁰ Έχει αποφέρει απτά οφέλη για καταναλωτές και παραγωγούς, όπως διεξοδική ενημέρωση και εγγύηση ποιότητας για τους καταναλωτές, σταθερότερα περιθώρια κέρδους για τους παραγωγούς, βελτιωμένη προβολή, που συχνά προκύπτει από συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις, πρόσβαση σε νέες εγχώριες ή/και εξαγωγικές αγορές, καλύτερη πρόσβαση σε κονδύλια προώθησης και επενδυτικές ενισχύσεις για παραγωγούς. Η προστασία της ΓΕ συμβάλλει επίσης στη διατήρηση της τοπικής υποδομής και απασχόλησης, ιδίως στις πλέον φτωχές περιοχές, ωφελώντας έτσι την κοινωνία συνολικά.

1.2.2.2 Διαφοροποιημένα εθνικά νομικά πλαίσια για μη γεωργικά προϊόντα

Οι νομοθεσίες των κρατών μελών σχετικά με την προστασία μη γεωργικών ΓΕ δεν έχουν ακόμα εναρμονιστεί. Επομένως, τα συναφή εθνικά πλαίσια ποικίλλουν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών. Υπάρχουν σημαντικές διαφορές όσον αφορά τους ορισμούς, τις διαδικασίες και το κόστος καταγραφής, το πεδίο προστασίας και τα μέσα επιβολής. Ως εκ τούτου, οι μη γεωργικές ΓΕ υπόκεινται σε ποικίλα επίπεδα προστασίας, ανάλογα με τη χώρα παραγωγής τους, τα οποία στηρίζονται στη βασική προστασία που ορίζει η συμφωνία TRIPS.

Σε όλα τα κράτη μέλη, τα μη γεωργικά προϊόντα καλύπτονται από νομοθεσίες σχετικές με τον αθέμιτο ανταγωνισμό ή την εξαπάτηση των καταναλωτών. Αυτό ισχύει επίσης για τη νομοθεσία περί εμπορικών σημάτων, η οποία ενδέχεται επίσης να παρέχει ένα βαθμό προστασίας. Ειδικής φύσεως (*suī generis*) συστήματα που παρέχουν προστασία ΓΕ για μη γεωργικά προϊόντα λειτουργούν επί του παρόντος σε 15 κράτη μέλη.¹¹ Οι εν λόγω νομοθεσίες έχουν διάφορες μορφές, που κυμαίνονται από περιφερειακούς ή εθνικούς κανονισμούς για συγκεκριμένους βιοτεχνικούς κλάδους (π.χ. κεραμικά) έως ειδικές νομοθεσίες για ορισμένο προϊόν (π.χ. μαχαίρια Solingen) ή περιφερειακές ή εθνικές νομοθεσίες που προστατεύουν όλα τα προϊόντα μη γεωργικής ΓΕ.¹²

Ερώτηση:

1. Θεωρείτε ότι υπάρχουν πλεονεκτήματα ή μειονεκτήματα στα σημερινά διάφορα επίπεδα και μέσα προστασίας της ΓΕ για μη γεωργικά προϊόντα στα διάφορα κράτη μέλη της ΕΕ; Παρακαλούμε να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

⁸ Βλ. C-478/07 *Budějovický Budvar*, παρ. 114.

⁹ Βλ. υπόθεση C-35/13, *Felino*, παρ. 28.

¹⁰ Η μελέτη για την *Αξία της παραγωγής γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, οίνων, αρωματισμένων οίνων και αλκοολούχων ποτών που προστατεύονται από γεωγραφική ένδειξη (ΓΕ)* [*Value of production of agricultural products and foodstuffs, wines, aromatised wines and spirits protected by a geographical indication (GI)*] διατίθεται στον ιστότοπο http://ec.europa.eu/agriculture/external-studies/value-gi_en.htm.

¹¹ Βέλγιο (Βαλονία), Βουλγαρία, Κροατία, Τσεχική Δημοκρατία, Εσθονία, Γαλλία, Γερμανία, Ουγγαρία, Λετονία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία, Ισπανία (περιφέρεια Μούρθια), βλ. μελέτη, σ. 30.

¹² Μελέτη για την προστασία της γεωγραφικής ένδειξης για μη γεωργικά προϊόντα στην εσωτερική αγορά (Study on geographical indication protection for non-agricultural products in the internal market), σ. 29-73, http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/geo-indications/130322_geo-indications-non-agri-study_en.pdf

2. Δυνητικά οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά οφέλη από την επέκταση της προστασίας της ΓΕ σε μη γεωργικά προϊόντα σε ενωσιακό επίπεδο

2.1 Το οικονομικό δυναμικό μη γεωργικών ΓΕ

Εν προκειμένω, φαίνεται να υπάρχουν δύο βασικά δυνητικά οφέλη από ένα εναρμονισμένο ενωσιακό σύστημα ΓΕ για παραγωγούς μη γεωργικών προϊόντων. Η μεγαλύτερη διακριτικότητα και ελκυστικότητα των προϊόντων τους χάρη στην εγγύηση ποιότητας και προέλευσης σε ολόκληρη την ΕΕ θα μπορούσε να ενισχύσει τις πωλήσεις¹³ και να επιφέρει πιο αποτελεσματική και ομοιόμορφη πανευρωπαϊκή προστασία κατά ζημιών που οφείλονται σε παραποιήσεις και απομιμήσεις.

Η προστασία της ΓΕ δύναται να εφαρμοστεί σε όλα τα είδη μη γεωργικών προϊόντων και μεθόδων παραγωγής, από προϊόντα χαμηλής και μεσαίας τεχνολογίας, π.χ. Český křišťál (κρύσταλλο Βοημίας) έως προϊόντα πιο υψηλής τεχνολογίας. Πρόσφατα, η μελέτη εκτίμησε ότι η άμεση και έμμεση απασχόληση στον τομέα των μη γεωργικών ΓΕ στην Ευρώπη παρέχει 4,08 εκατομμύρια θέσεις απασχόλησης.¹⁴ Οι εν λόγω θέσεις απασχόλησης βρίσκονται κυρίως σε ΜΜΕ που εδρεύουν στις πιο φτωχές περιφέρειες.¹⁵ Τα δύο τρίτα των περιοχών από τις οποίες προέρχονται μη γεωργικές ΓΕ έχουν ποσοστό φτώχειας ή ανεργίας άνω του 20%.

Η εγγύηση της φήμης ή/και της ποιότητας μη γεωργικού προϊόντος που απολαύει προστασίας ΓΕ σε ολόκληρη την ΕΕ θα μπορούσε να συνδράμει την πρόσβαση παραγωγών σε κονδύλια προώθησης και επενδυτικές ενισχύσεις από δημόσιες αρχές και να διευκολύνει τη βελτιωμένη πρόσβαση σε εμπορικές εκθέσεις. Η πιθανότητα συμμετοχής σε ένα πανευρωπαϊκό εναρμονισμένο σύστημα ΓΕ θα μπορούσε επίσης να βελτιώσει τη συλλογική οργάνωση και διαχείριση της προστατευόμενης ονομασίας από ενώσεις παραγωγών.

Μία φημισμένη ΓΕ θα μπορούσε επίσης να επιφέρει περισσότερη δημοσιότητα για τον τόπο ή την περιφέρεια προέλευσης και να παράσχει πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα, για παράδειγμα όσον αφορά την ενθάρρυνση του τουρισμού,¹⁶ εμπορικών εκθέσεων και πολιτιστικών δραστηριοτήτων και, συνεπώς, τη δημιουργία περισσότερων ευκαιριών απασχόλησης.¹⁷

¹³ Επιπλέον, ο χαρακτήρας της ΓΕ διαδραματίζει σημαντικό ρόλο όσον αφορά τη δυνατότητα των παραγωγών να ξεκινήσουν τον εφοδιασμό λιανοπωλητών μεγάλης κλίμακας και να βρουν νέους πελάτες εκτός των περιοχών όπου τα προϊόντα τους είναι εκ παραδόσεως γνωστά και εκτιμώμενα από τους καταναλωτές. Επιπροσθέτως, καθώς οι καταναλωτές σε ξένες αγορές θεωρούν τις ΓΕ επιπλέον εγγύηση της ποιότητας προϊόντος, που ελέγχεται από εξωτερικό οργανισμό, ο τίτλος ΓΕ συνδράμει τους παραγωγούς στην απόκτηση πρόσβασης σε νέες εξαγωγικές αγορές.

¹⁴ Η μελέτη, σ.133.

¹⁵ Πηγή: Ευρωπαϊκά στατιστικά στοιχεία για τη φτώχεια και την ανεργία στην περιφέρεια NUTS 2. Αυτό ισχύει για παράδειγμα για τις dentelles de Binche (δαντέλα, Βέλγιο) ή τα louça de barro preto de Olho Marinho (μαύρα κεραμικά σκεύη του Όλιο Μαρίνιο-Πορτογαλία).

¹⁶ Π.χ. Η ευρωπαϊκή οδός των κεραμικών [The European Route of Ceramics] (που πιστοποιήθηκε ως «πολιτιστική διαδρομή» από το Συμβούλιο της Ευρώπης τον Μάιο του 2012) η οποία αποσκοπεί στη βελτίωση της ελκυστικότητας των περιοχών που παράγουν κεραμικά είδη ως διαρκών τουριστικών προορισμών.

¹⁷ Βλ.: *Γεωγραφικές ενδείξεις, Μια εισαγωγή (Geographical Indications, An introduction)*, WIPO, http://www.wipo.int/export/sites/www/freepublications/en/geographical/952/wipo_pub_952.pdf.

Η απασχόληση που δημιουργείται από ένα δεδομένο προϊόν βάσει ΓΕ τυπικά δεν μπορεί να μετακινηθεί σε άλλες τοποθεσίες, λόγω των εγγενών δεσμών της με συγκεκριμένη περιοχή. Από την προοπτική αυτή, η βελτίωση της ευημερίας ορισμένων περιφερειών μέσω της παροχής προστασίας ΓΕ για μη γεωργικά προϊόντα θα μπορούσε να συμβάλλει στη διατήρηση θέσεων απασχόλησης και πλούτου σε ορισμένες εύθραυστες από οικονομική άποψη περιοχές.

Ερωτήσεις:

2. Πιστεύετε ότι η ενισχυμένη και εναρμονισμένη ενωσιακή προστασία της ΓΕ για μη γεωργικά προϊόντα, σε ενωσιακό επίπεδο, θα είχε θετικό οικονομικό αντίκτυπο στην εσωτερική αγορά όπως αναφέρεται παραπάνω;
3. Διακρίνετε δυσμενείς επιπτώσεις που θα μπορούσε να έχει η εν λόγω προστασία στην ενωσιακή οικονομία;

2.2 Οφέλη για τους καταναλωτές

Οι ΓΕ επιτρέπουν σε καταναλωτές που δίνουν προσοχή στη γεωγραφική προέλευση προϊόντων, είναι ευαισθητοποιημένοι όσον αφορά τον πολιτισμό ή την παράδοση που διαφυλάσσεται σε αυτά, ή ενδιαφέρονται για τα ειδικά χαρακτηριστικά ή την ποιότητα των αγαθών να κάνουν ενημερωμένες, ασφαλείς επιλογές, βασισμένες σε αξιόπιστες πληροφορίες.¹⁸ Οι ΓΕ αποσκοπούν να παράσχουν στους καταναλωτές την ασφάλεια ότι ένα προϊόν έχει ιδιαίτερη ποιότητα, ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ή/και φήμη λόγω του ιδιαίτερου τόπου προέλευσής του, εφόσον αυτό είναι κάτι που το εκτιμούν.

Οι επίσημοι έλεγχοι ή οι μηχανισμοί παρακολούθησης που διασφαλίζουν ότι προϊόντα που χρησιμοποιούν προστατευόμενη ΓΕ συνάδουν με τις προδιαγραφές προϊόντος αποτελούν βασικό χαρακτηριστικό των υφιστάμενων ενωσιακών συστημάτων ΓΕ στον γεωργικό τομέα. Η προστασία της ΓΕ αποτελεί εργαλείο για την πρόληψη της δόλιας χρήσης μιας ονομασίας ΓΕ στην αγορά. Δεν αποσκοπεί να περιορίσει την επιλογή προϊόντων διαθέσιμων στους καταναλωτές, αλλά αντ' αυτού επιφυλάσσει ειδική ονομασία προς χρήση από αγαθά που πληρούν τις προδιαγραφές του προϊόντος και έχουν σαφή γεωγραφικό δεσμό. Δεν αποτρέπει άλλους παραγωγούς από την εμπορία του ίδιου τύπου αγαθών υπό διαφορετική ονομασία. Κατ' ουσία, οι ΓΕ αποσκοπούν να προστατεύσουν τους καταναλωτές από την αγορά αγαθών που δεν έχουν τις προσδοκώμενες ιδιότητες και χαρακτηριστικά και για τα οποία ενδεχομένως είναι έτοιμοι να καταβάλουν υψηλότερη τιμή.¹⁹

Ερωτήσεις:

4. Θεωρείτε ότι μια εναρμονισμένη ενωσιακή προστασία της ΓΕ για μη γεωργικά προϊόντα θα μπορούσε να είναι επωφελής για τους καταναλωτές;
5. Διακρίνετε τυχόν δυνητικές αρνητικές επιπτώσεις για τους καταναλωτές;

¹⁸ Σύμφωνα με έρευνα που διενήργησε το Ευρωβαρόμετρο (298) το 2008, το 26% των καταναλωτών ανέφεραν ότι ενδιαφέρονταν για την χώρα προέλευσης μη εδωδίων προϊόντων (μη ΓΕ υπό τη μορφή αυτή), 4η στην κατάταξη πτυχή μετά την τιμή, την ασφάλεια και το σήμα.

¹⁹ Μόνον όταν οι καταναλωτές μαθαίνουν για την ποιότητα των προϊόντων, έχει νόημα για τους παραγωγούς να επενδύουν στην παραγωγή προϊόντων υψηλής ποιότητας. Εάν μία εταιρεία αποφασίσει να παράγει προϊόντα υψηλής ποιότητας, οι αποδόσεις από τη συγκεκριμένη απόφαση θα διασφαλιστούν στο μέλλον, ως αποτέλεσμα μακροπρόθεσμης επένδυσης από τον παραγωγό για τη δημιουργία εδραιωμένης φήμης. Για τον λόγο αυτό, μόνον όταν οι καταναλωτές είναι ενημερωμένοι για την ποιότητα, η εταιρεία έχει κίνητρο να επενδύσει για τη φήμη της και, συνεπώς, να παράγει ακριβότερα προϊόντα. Ο καταναλωτής, σε αντάλλαγμα, απολαμβάνει ευρεία επιλογή ασφαλών προϊόντων υψηλής ποιότητας.

2.3 Υποστήριξη των διεθνών προσπαθειών της ΕΕ για την ενίσχυση της προστασίας των ΓΕ

Η δημιουργία ενιαίας προστασίας των ΓΕ για μη γεωργικά προϊόντα στην ΕΕ μπορεί επίσης να έχει θετικό αντίκτυπο στη διαπραγμάτευση εμπορικών συμφωνιών με τρίτες χώρες που ενδιαφέρονται για τη διασφάλιση καλύτερης προστασίας των μη γεωργικών ΓΕ τους στην ΕΕ. Η έλλειψη εναρμονισμένου και συνεκτικού ενωσιακού συστήματος προστασίας της ΓΕ για μη γεωργικές ΓΕ επηρεάζει την ικανότητα της ΕΕ να διαπραγματευτεί διμερώς το ζήτημα και να επιτύχει καλύτερη προστασία των ενωσιακών γεωργικών ΓΕ στις συγκεκριμένες χώρες. Η προστασία μη γεωργικών ΓΕ τρίτων χωρών στην ενωσιακή αγορά καθίσταται διαρκώς περισσότερο σημαντικός παράγοντας σε ορισμένες διμερείς διαπραγματεύσεις με εμπορικούς εταίρους της ΕΕ. Οι εν λόγω εταίροι έχουν συνήθως αξιοσημείωτα πλούσια παράδοση σε ευρέως γνωστά είδη χειροτεχνίας και μη γεωργικά προϊόντα: για παράδειγμα, η Ινδία προστατεύει ορισμένες μη γεωργικές ΓΕ σχετικά με σάρι, ζωγραφική σε μετάξι και εσάρπες.

Σε πολυμερές επίπεδο στο πλαίσιο του ΠΟΕ, οι διαπραγματευτικές προσπάθειες της ΕΕ για τη βελτίωση του επιπέδου προστασίας των ΓΕ θα μπορούσαν επίσης να επωφεληθούν από ένα ενιαίο ευρωπαϊκό σύστημα προστασίας μη γεωργικών ΓΕ. Κατά τις διαπραγματεύσεις του ΠΟΕ για το αναπτυξιακό πρόγραμμα της Ντόχα, η ΕΕ ενήργησε με σκοπό να επεκτείνει σε όλα τα προϊόντα το υψηλό επίπεδο προστασίας που επί του παρόντος παρέχεται μόνον σε οίνους και αλκοολούχα ποτά.

Ερώτηση:

6. Διακρίνετε δυνητικά οφέλη ή μειονεκτήματα της εναρμονισμένης ενωσιακής προστασίας της ΓΕ για μη γεωργικά προϊόντα στις εμπορικές σχέσεις της ΕΕ με τρίτες χώρες; Εάν ναι, σε ποιες περιπτώσεις;

2.4 Διατήρηση και αποτίμηση των ευρωπαϊκών παραδόσεων, της τεχνογνωσίας, της πολυμορφίας της πολιτιστικής έκφρασης²⁰ και της πολιτιστικής κληρονομιάς

Ο βέλτιστος τρόπος προκειμένου τυπικά μη γεωργικά προϊόντα επιλέξιμα για ΓΕ να είναι πράγματι ανταγωνιστικά είναι μέσω της αυθεντικότητας, της διακριτής ποιότητας και άλλων χαρακτηριστικών τους που αποτιμούν οι καταναλωτές. Τελούν υπό διαρκή πίεση από προϊόντα που ιδιοποιούνται τη φήμη τους, και αυτά τα προϊόντα είναι συχνά κατώτερης ποιότητας και πωλούνται σε χαμηλότερες τιμές. Τα επιλέξιμα για ΓΕ προϊόντα μπορούν να επιτύχουν εφόσον ο ανταγωνισμός βασίζεται σε θεμιτές πρακτικές· ωστόσο, εάν οι απομιμήσεις επωφελούνται από τη φήμη, την αυθεντικότητα και την προσδοκία για ποιότητα των πρωτότυπων προϊόντων χρησιμοποιώντας τη γεωγραφική ονομασία γύρω από την οποία έχει αποκρυσταλλωθεί η φήμη, τότε τα πρωτότυπα προϊόντα ενδέχεται τελικά να πάντων να παράγονται και να εξαφανιστούν π.χ. η λιθουανική κλωστοϋφαντουργία λίνου. Τα προϊόντα ΓΕ διατηρούν ζωντανή την παραδοσιακή και πολύτιμη τεχνογνωσία και περνούν από γενιά σε γενιά. Οι μέθοδοι παραγωγής τους και οι βοηθητικές δραστηριότητες αποτελούν σημείο

²⁰ Από το 2006 η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί μέρος της Σύμβασης της UNESCO για την προστασία και την προώθηση της πολυμορφίας της πολιτιστικής έκφρασης, και σύμφωνα με το άρθρο 167 της συνθήκης ΕΕ η Ένωση όταν αναλαμβάνει δράσεις δυνάμει άλλων διατάξεων των Συνθηκών λαμβάνει υπόψη τις τις πολιτιστικές πτυχές αποβλέποντας ειδικότερα στο σεβασμό και στην προώθηση της πολυμορφίας των πολιτισμών της.

ταυτοποίησης για την τοπική κοινωνία το οποίο έχει εδραιωθεί προ πολλών ετών. Τα προϊόντα ΓΕ στηρίζουν δίκτυα συνεργασίας μεταξύ παραγωγών και μεταξύ παραγωγών και άλλων τοπικών ενδιαφερόμενων φορέων, π.χ. δημόσιων φορέων και τουριστικών οργανισμών. Επομένως, συνδράμουν στη δημιουργία κοινωνικού κεφαλαίου σε μια περιφέρεια. Τέλος, εάν τα προϊόντα ΓΕ εξαφανιστούν λόγω έλλειψης κατάλληλης προστασίας, ένα σημαντικό στοιχείο της ιστορικής, πολιτιστικής και κοινωνικής ευρωπαϊκής κληρονομιάς μπορεί να καταστραφεί.

Ερωτήσεις:

7. Πιστεύετε ότι η εναρμονισμένη προστασία μη γεωργικών ΓΕ σε ενωσιακό επίπεδο θα συνέβαλε στη διατήρηση της παραδοσιακής πολιτιστικής και καλλιτεχνικής κληρονομιάς που αντικατοπτρίζεται στα επιλέξιμα προϊόντα; Παρακαλούμε να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.
8. Η εν λόγω προστασία θα συνέβαλε στη δημιουργία κοινωνικού κεφαλαίου στις περιοχές παραγωγής;

3. Ζητήματα και προκλήσεις όσον αφορά τη δυνητική επιλεξιμότητα μη γεωργικών προϊόντων για προστασία της ΓΕ

Όσο ισχυρότερη είναι η φήμη και η αναγνώριση μιας ΓΕ, τόσο μεγαλύτερες είναι οι πιθανότητες να προσπαθήσουν οι ανταγωνιστές να επωφεληθούν από αυτήν και να χρησιμοποιούν με αθέμιτο τρόπο την ονομασία σε αγαθά που δεν προέρχονται από τη συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή ή/και δεν πληρούν τις συναφείς με το προϊόν προδιαγραφές ή τα ποιοτικά χαρακτηριστικά που συνεπάγεται η ονομασία. Η αθέμιτη χρήση μιας ΓΕ επιφέρει απώλεια εσόδων και μεριδίου αγοράς για νόμιμους εμπορευόμενους, καθώς και δυνητική ζημία ως προς τη φήμη και πρόσθετα δικαστικά έξοδα.

Σύμφωνα με τη μελέτη, για το 77,4% των εξεταζόμενων προϊόντων (n=94) αναφέρθηκαν μείζονα προβλήματα και ζημίες λόγω αθέμιτης χρήσης της ΓΕ τους.²¹ Μεταξύ αυτών είναι:

- προϊόντα απομίμησης προερχόμενα από την ίδια χώρα,²² άλλες χώρες της ΕΕ²³ ή τρίτες χώρες, ιδίως από την Ασία.²⁴
- επίκληση της προστατευόμενης ονομασίας από ασυσχέτιστα προϊόντα, για παράδειγμα η διατύπωση «βελγική πέτρα» για απομίμηση της Pierre bleue de Belgique (πέτρα), τουρκικά μάρμαρα που διατίθενται στην αγορά με την ονομασία «Botticino Royal» και «The New Botticino».²⁵ ή
- επίκληση της προστατευόμενης ονομασίας από προϊόντα που δεν είναι του ίδιου τύπου προϊόντος, π.χ. κινεζικός γρανίτης, ινδικός σχιστόλιθος και ασβεστόλιθος από άλλες χώρες που χρησιμοποιούν την ονομασία «φυσική πέτρα από την Καστίλη και Λεόν».²⁶

²¹Η μελέτη, σ. 97.

²²Tapisserie d'Aubusson (ταπισερί), faïence de Moustiers (πήλινα σκεύη), Pierre de Bourgogne (πέτρα) κ.λπ.

²³Για παράδειγμα: Ιταλικές απομιμήσεις Pierre de Bourgogne (πέτρα), ρουμανικές απομιμήσεις vetro di Murano (γυαλί).

²⁴Π.χ. dentelles de Binche (δαντέλα), Marmo di Carrara (μάρμαρο), Vetro di Murano (γυαλί), κεραμικά Horezu, φυσική πέτρα από την Καστίλη και Λεόν.

²⁵ Το Μποτιτσίνιο αποτελεί κωμόπολη της επαρχίας Μπρέσια, Ιταλία.

²⁶Η μελέτη, σ. 99.

Η δαπάνη της δικαστικής προσφυγής κατά παραβατών μπορεί να αποτελεί σημαντική οικονομική επιβάρυνση για μία εταιρεία. Για παράδειγμα, το εκτιμώμενο κόστος προσφυγής στα δικαστήρια ή σε διοικητικά όργανα για την Český granát (Τσεχική Δημοκρατία) ανέρχεται σε 200 000 CZK (περίπου 7770 ευρώ) ετησίως, και για τη Solingen γύρω στα 50 000 ευρώ ετησίως.²⁷ Ανάλογα με την κατάσταση, το κόστος της διασφάλισης αποτελεσματικής προστασίας ενδέχεται να είναι σημαντικά υψηλότερο.

Η μελέτη καταδεικνύει ότι οι παραγωγοί υιοθετούν πολυάριθμες στρατηγικές για να προστατευτούν κατά παραβάσεων όπως επιστολές διαμαρτυρίας (π.χ. Harris Tweed, Schwarzwälder Kuckucksuhr), εκστρατείες για την καταπολέμηση της παραποίησης/απομίμησης (π.χ. Swiss Watches), καταχώριση εμπορικών σημάτων π.χ. Ceramica Artistica e tradizionale di Vietri sul Mare) ή δικαστική προσφυγή (π.χ. κεραμικά Deruta, Μουράνο).

Ωστόσο, η μελέτη καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η έκβαση όλων αυτών των ενεργειών είναι συχνά αβέβαιη λόγω της έλλειψης ενωσιακού ενιαίου νομικού πλαισίου για την προστασία της μη γεωργικής ΓΕ, πράγμα που οδηγεί σε ποικίλα συστήματα με διαφορετικούς βαθμούς προστασίας, επιβολής και σε μη σαφές καθολικό πλαίσιο.

Ερωτήσεις:

9. Πιστεύετε ότι η εναρμονισμένη ενωσιακή προστασία της ΓΕ για μη γεωργικά προϊόντα θα μπορούσε να συνδράμει τους παραγωγούς να υπερασπιστούν τους εαυτούς τους κατά των απομιμήσεων και της κατάχρησης; Παρακαλούμε να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.
10. Πώς μπορούν να προστατευτούν ανταγωνιστές παραγωγοί κατά μιας υπερβολικής εξάπλωσης της ΓΕ;

4. Εναλλακτικές λύσεις στην ενωσιακή εναρμονισμένη προστασία

Από τη μελέτη διαπιστώθηκε ότι τα υφιστάμενα εθνικά μέσα παρέχουν ένα ορισμένο επίπεδο προστασίας όταν χρησιμοποιούνται για τον σκοπό της παροχής προστασίας ΓΕ για μη γεωργικά προϊόντα στο επίπεδο της ΕΕ.

Οι νομοθεσίες περί αθέμιτου ανταγωνισμού²⁸ και εξαπάτησης των καταναλωτών, που ισχύουν σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, παρέχουν προστασία κατά αθέμιτων εμπορικών πρακτικών, μεταξύ άλλων παραπλανητικές πληροφορίες όσον αφορά τα βασικά χαρακτηριστικά ενός προϊόντος, όπως η γεωγραφική προέλευσή του.²⁹ Στην πράξη, όμως, οι εν λόγω νομοθεσίες περιορίζονται στον βαθμό στον οποίο μπορούν να παράσχουν αποτελεσματική προστασία κατά της αθέμιτης χρήσης μη γεωργικών ονομασιών.

²⁷ Στο ίδιο, σ. 109.

²⁸ Ως αθέμιτος ανταγωνισμός νοείται «οποιαδήποτε πράξη ανταγωνισμού που αντιβαίνει σε χρηστές επιχειρηματικές πρακτικές και βιομηχανικά εμπορικά θέματα».

²⁹ Η οδηγία 2005/29/ΕΚ ορίζει τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές που είναι απαγορευμένες στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και στις τρεις άλλες χώρες του ΕΟΧ. Το άρθρο 6 τονίζει ότι μια εμπορική πρακτική θεωρείται παραπλανητική όταν περιλαμβάνει εσφαλμένες πληροφορίες που εξαπατούν ή ενδέχεται να εξαπατήσουν τον μέσο καταναλωτή ιδίως όσον αφορά τα βασικά χαρακτηριστικά του προϊόντος, όπως η γεωγραφική ή εμπορική προέλευση. Το άρθρο 11 προβλέπει ειδική έννομη προστασία, καθώς τα κράτη μέλη και άλλες χώρες του ΕΟΧ πρέπει να διασφαλίζουν ότι υπάρχουν κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα για την καταπολέμηση των εν λόγω πρακτικών. Τα μέσα αυτά πρέπει να περιλαμβάνουν νομοθετικές διατάξεις βάσει των οποίων τα πρόσωπα ή οι οντότητες που έχουν έννομο συμφέρον (καταναλωτές και ανταγωνιστές) μπορούν να προσβάλλουν δικαστικά αυτές τις αθέμιτες πρακτικές ή/και να φέρουν τις συγκεκριμένες πρακτικές ενώπιον διοικητικής αρχής.

Άλλωστε, οι νομοθεσίες αυτές εξακολουθούν να διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών. Για παράδειγμα, διάφοροι εθνικοί, περιφερειακοί ή τοπικοί οργανισμοί³⁰ (π.χ. στην Ισπανία) ή ιδιωτικές ενώσεις καταναλωτών (π.χ. στη Γερμανία) είναι αρμόδιοι για την επιβολή αυτών των νομοθεσιών, πράγμα που συνεπάγεται διαφορετικές δαπάνες, διαδικασίες και τυπικές απαιτήσεις. Σύμφωνα με τη μελέτη,³¹ σε χώρες όπου η νομοθεσία εφαρμόζεται μέσω αυτών των οργανισμών, δεν βρέθηκε παράδειγμα δράσης για την προστασία μη γεωργικών ΓΕ.

Επιπλέον, από τη μελέτη προκύπτει ότι συνήθως οι παραγωγοί δεν προβαίνουν σε άσκηση αστικών αξιώσεων κατά αθέμιτης πρακτικής, καθώς η δαπάνη μπορεί να είναι σημαντική και τα αποδεικτικά στοιχεία είναι συνήθως δύσκολο να τεκμηριωθούν.³²

Η προστασία του εμπορικού σήματος έχει επίσης τα όριά της. Παρέχει στον κάτοχό του το δικαίωμα να αποκλείει όλους τους άλλους από τη χρήση του εμπορικού σήματος. Το επιλεχθέν εμπορικό σήμα (ονομασία, λογότυπο, κ.λπ.) δεν πρέπει να έχει οποιοδήποτε δεσμό με τα προϊόντα ή την προέλευσή τους. Αντιθέτως, μια προστατευόμενη ΓΕ αποσκοπεί να παρέχει εγγύηση στους καταναλωτές ότι τα αγαθά παράγονται σε ορισμένο τόπο και συνεπώς έχουν συγκεκριμένες ιδιότητες. Επομένως, ένα εμπορικό σήμα δεν μπορεί τυπικά να παρέχει τις ίδιες πληροφορίες και εγγυήσεις με μια ΓΕ.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, μια ΓΕ μπορεί να τυγχάνει ορισμένης προστασίας βάσει της νομοθεσίας περί εμπορικών σημάτων, ειδικότερα μέσω συλλογικών σημάτων ή σημάτων πιστοποίησης. Τα συλλογικά σήματα ανήκουν σε συλλογική βάση σε ομάδα παραγωγών (π.χ. ένωση) και ενδέχεται να χρησιμοποιούνται από περισσότερα του ενός άτομα, εφόσον ο χρήστης είναι μέλος της ομάδας και πληροί τους κανόνες που έχουν τεθεί. Ένα σήμα πιστοποίησης ανήκει σε πιστοποιημένη νομική οντότητα η οποία ελέγχει ότι το σήμα χρησιμοποιείται σύμφωνα με τα πρότυπα πιστοποίησης. Ο πιστοποιών ελέγχει τη χρήση του σήματος και έχει το αποκλειστικό δικαίωμα της πρόληψης της μη επιτρεπόμενης χρήσης. Ο πιστοποιών δεν μπορεί τυπικά να χρησιμοποιεί το σήμα καθ'αυτό, και η χρήση είναι ανοικτή σε οποιονδήποτε πληροί τα πρότυπα πιστοποίησης. Τα συγκεκριμένα είδη προστασίας παρέχουν ορισμένα από τα χαρακτηριστικά της προστασίας της ΓΕ. Ωστόσο, η γενική νομοθεσία περί εμπορικών σημάτων δεν προβλέπει τυχόν προκαθορισμένα πρότυπα, ιδίως δεσμό με συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή, και αφήνει τον κάτοχο εξ ολοκλήρου ελεύθερο να ορίσει τους δικούς του κανόνες χρήσης. Επομένως, τα συλλογικά σήματα και τα σήματα πιστοποίησης στερούνται των βασικών χαρακτηριστικών εγγύησης ενός συστήματος ΓΕ.³³ Το ισχύον ενωσιακό σύστημα εμπορικών σημάτων δεν καλύπτει σήματα πιστοποίησης αλλά επιτρέπει σε παραγωγούς ΓΕ να καταχωρίζουν την ονομασία τους ως συλλογικό κοινοτικό εμπορικό σήμα.

Στις περισσότερες περιπτώσεις, περιφερειακοί ή εθνικοί κανονισμοί σχετικά με ειδικά προϊόντα βιοτεχνίας έχουν ως αποκλειστικό αντικείμενο συλλογικές στρατηγικές για την

³⁰Οι διοικητικές αρχές στη Βουλγαρία, στην Κύπρο, στην Εσθονία, στη Φινλανδία, στη Γερμανία, στην Ελλάδα, στην Ιταλία, στη Λετονία, στο Λουξεμβούργο, στην Πολωνία, στην Πορτογαλία, στη Ρουμανία και στη Σλοβενία υποχρεούνται να ερευνούν τις προσφυγές που παραλαμβάνουν. Η πλειονότητα των αρμόδιων αρχών απορρίπτουν τις προσφυγές για ποικίλους λόγους, π.χ. στο Βέλγιο για λόγους εξορθολογισμού το 40% του συνόλου των προσφυγών απορρίπτεται και εξετάζονται μόνον εκείνες που συνεπάγονται σημαντικές οικονομικές ζημιές.

³¹ Η μελέτη, σ. 35.

³² Η μελέτη, σ. 34-35.

³³Βλ. 'Guide to geographical indicators linking products and their origins' των Daniele Giovannucci, Tim Josling, William Kerr, Bernard O'Connor, May T. Yeung (International Trade Centre/Διεθνές Εμπορικό Κέντρο).

προώθηση ή την προστασία μεμονωμένων τοπικών προϊόντων βιοτεχνίας. Ειδικές νομοθεσίες για προϊόντα ορίζουν σήμερα προδιαγραφές προϊόντος (π.χ. μαχαίρια Solingen, Harris Tweed, Bordado da Madeira). Οι ισχύουσες περιφερειακές και εθνικές νομοθεσίες περί συλλογικής κλαδικής προστασίας δεν είναι εναρμονισμένες, παρουσιάζοντας σημαντικές διαφορές για ορισμένες πτυχές, όπως ο ορισμός μιας ΓΕ, πεδίο προστασίας, διαδικασίες καταχώρισης, τέλη, έλεγχοι και επιβολή. Επιπλέον, η προστασία μέσω εθνικών νομοθεσιών διασφαλίζει μόνον ότι η ΓΕ τηρείται στο οικείο κράτος μέλος. Δεν παρέχει προστασία σε ολόκληρη την ΕΕ ή εγγύηση για ισότιμους όρους προστασίας στην ενιαία αγορά.

Ερώτηση:

11. Τι πιστεύετε για τις παρούσες εναλλακτικές λύσεις στην εναρμονισμένη προστασία μη γεωργικών ΓΕ;

II — Επιλογές για την προστασία της ΓΕ σε ενωσιακό επίπεδο

Μια απάντηση, σε ενωσιακό επίπεδο, στις προκλήσεις που σκιαγραφήθηκαν παραπάνω θα μπορούσε να λάβει ποικίλες μορφές. Η καλύτερη προστασία των ΓΕ θα έπρεπε να είναι συμβατή με το ισχύον ευρωπαϊκό και διεθνές νομικό πλαίσιο και να ικανοποιεί τόσο τις οικονομικές ανάγκες όσο και τις ανάγκες των ενδιαφερομένων. Το ισχύον σύστημα για τις γεωργικές ΓΕ αποτελεί σαφές σημείο σύγκρισης. Στο ακόλουθο τμήμα του παρόντος εγγράφου, η Επιτροπή επιζητεί τις απόψεις των ενδιαφερομένων μερών σχετικά με ορισμένες παραμέτρους που θεωρούνται βασικές για τον σχεδιασμό μιας πιθανής ενωσιακής πρωτοβουλίας για την προστασία της ΓΕ για μη γεωργικά προϊόντα.

1. Στόχοι και κριτήρια της προστασίας

Οι πιθανοί στόχοι τυχόν νέων μέτρων κυμαίνονται από την εκπλήρωση των ελάχιστων απαιτήσεων για την προστασία της ΓΕ που αναφέρονται στην TRIPS έως την παροχή πρόσθετων κριτηρίων, όπως εκείνα που περιλαμβάνονται στην ενωσιακή νομοθεσία για τις γεωργικές ΓΕ.

1.1 Ποια επισήμανση: ονομασίες και σύμβολα

Η επισήμανση που χρησιμοποιείται συνηθέστερα για να παραπέμψει σε προϊόν επιλέξιμο για προστασία της ΓΕ είναι η ονομασία του. Πολύ συχνά περιλαμβάνει την ονομασία μιας γεωγραφικής περιοχής (συγκεκριμένο τόπο, περιοχή ή χώρα π.χ. Χέρεντ³⁴), που πιθανόν

³⁴Μια ευρέως γνωστή ονομασία που χρησιμοποιείται για τον προσδιορισμό πορσελάνινων επιτραπέζιων ειδών και διακοσμητικών αντικειμένων που έλαβαν την ονομασία τους από την πόλη Χέρεντ στην Ουγγαρία.

συνδέεται με την ονομασία των αγαθών καθαυτών, για παράδειγμα σκωτσέζικο ταρτάν³⁵ ή tapisserie d' Aubusson (ταπισερί ντ' Ωμπυσόν).³⁶

Όμως, μία μη γεωγραφική ονομασία μπορεί επίσης να αποτελεί ονομασία ΓΕ, εφόσον συνδέεται σαφώς με τον τόπο προέλευσης. Η επέκταση του ορισμού μιας ΓΕ σε αυτό το είδος ονομασίας θα επέτρεπε την κάλυψη περισσότερων προϊόντων. Αυτή η λύση υιοθετήθηκε επίσης από το ενωσιακό σύστημα σχετικά με γεωργικές ΓΕ, βάσει του οποίου η φέτα³⁷ και ο ισπανικός αφρώδης οίνος Cava³⁸ προστατεύονται ως ΓΕ, για παράδειγμα.

Μια άλλη επιλογή, που θα επέτρεπε ακόμα ευρύτερη κάλυψη, θα ήταν η προστασία σημάτων ή συμβόλων ΓΕ χωρίς κείμενο που συνδέονται σαφώς με ορισμένη περιοχή, συγκεκριμένο τόπο ή χώρα, όπως για παράδειγμα το περίγραμμα γεωγραφικής περιοχής.³⁹

Ερωτήσεις:

12. Εφόσον έχει αναπτυχθεί ένα νέο σύστημα σε ενωσιακό επίπεδο, θα πρέπει αυτό να προστατεύει ΓΕ που καλύπτουν μη γεωγραφικές ονομασίες οι οποίες συνδέονται σαφώς με έναν δεδομένο τόπο;
13. Εάν ναι, πώς μπορεί πώς θα μπορούσε το σύστημα να διασφαλίζει ότι η εν λόγω προστασία δεν επηρεάζει τα δικαιώματα άλλων παραγωγών;
14. Η παρεμφερής προστασία θα πρέπει επίσης να καλύπτει σύμβολα όπως το περίγραμμα γεωγραφικής περιοχής; Αν ναι, υπό ποιους όρους;

1.2 Ποιες ενδείξεις θα πρέπει να αποκλείονται από την προστασία της ΓΕ;

Η συμφωνία TRIPS προβλέπει ορισμένες πιθανές εξαιρέσεις από την υποχρέωση διασφάλισης της προστασίας μιας ΓΕ. Οι εν λόγω εξαιρέσεις περιλαμβάνουν γενικούς όρους,⁴⁰ περιπτώσεις όπου υπάρχει προγενέστερο αντικρουόμενο εμπορικό σήμα⁴¹ και, σε

³⁵Το «Tartan» είναι παραδοσιακό σκωτσέζικο ύφασμα με σχέδιο σε λωρίδες με διαφορετικά χρώματα και πλάτος που διασταυρώνονται και σχηματίζουν τετράγωνα, βλ. <http://www.merriam-webster.com/dictionary/tartan>. Το Scottish Tartans Society (που ιδρύθηκε το 1963) τηρεί μητρώο όλων των γνωστών tartan, που ανέρχονται σε περίπου 1.300.

³⁶Τα χαλιά Ωμπυσόν είναι τάπητες δαπέδου, χειροποίητοι, που υφαίνονται στα χωριά Ωμπυσόν και Φελετέν, στον νομό Κρεζ της κεντρικής Γαλλίας.

³⁷Δεν υπάρχει περιοχή με την ονομασία «Φέτα» στην Ελλάδα αλλά η ένδειξη «φέτα» έχει αναπτύξει, λόγω της μακροχρόνιας και συνεχούς χρήσης, ισχυρό δεσμό με τη γεωγραφική περιοχή στην οποία παράγεται.

³⁸Ο οίνος Cava παράγεται στην Καταλονία, στην Καστίλη και Λεόν, στην Αραγονία, στη Ναβάρρα, στη Λα Ριόχα, στην Εστρεμαδούρα και στη Βαλένθια.

³⁹Τυπικό παράδειγμα θα ήταν το χαρτογραφικό περίγραμμα της (αμερικανικής) πολιτείας της Φλόριντα για «πορτοκάλια».

⁴⁰Άρθρο 24 παράγραφος 6 της συμφωνίας TRIPS: «Καμία διάταξη του παρόντος τμήματος δεν συνεπάγεται ότι τα μέλη οφείλουν να εφαρμόζουν τις διατάξεις του σε σχέση με μια γεωγραφική ένδειξη η οποία χρησιμοποιείται σε οποιοδήποτε άλλο μέλος για αγαθά ή υπηρεσίες, όταν η αρμόζουσα ένδειξη για τα εν λόγω αγαθά ή υπηρεσίες ταυτίζεται με τον όρο που χρησιμοποιείται συνήθως στην καθομιλουμένη και αποτελεί την κοινή ονομασία των εν λόγω αγαθών ή υπηρεσιών στο έδαφος του μέλους αυτού. (...)».

⁴¹Το άρθρο 24 παράγραφος 5 της συμφωνίας TRIPS προβλέπει ότι «όταν ένα εμπορικό σήμα έχει υποβληθεί προς καταχώριση ή έχει καταχωρηθεί καλοπίστως ή όταν έχουν αποκτηθεί δικαιώματα σε ένα εμπορικό σήμα μέσω της χρήσης του καλοπίστως πριν θεσπιστεί η προστασία της γεωγραφικής ενδείξεως στη χώρα από την οποία προέρχεται, τότε τα μέτρα που λαμβάνονται στο πλαίσιο εφαρμογής των διατάξεων της TRIPS δεν θίγουν τη δυνατότητα καταχώρισης ή την ισχύ της καταχώρισης κάποιου εμπορικού σήματος ή το δικαίωμα χρήσης κάποιου εμπορικού σήματος, με βάση το σκεπτικό ότι το εν λόγω εμπορικό σήμα είναι πανομοιότυπο ή παρεμφερές με συγκεκριμένη γεωγραφική ένδειξη».

κάποιο βαθμό, περιπτώσεις που περιλαμβάνουν ομώνυμες γεωγραφικές ενδείξεις.⁴² Ένας όρος θεωρείται γενικός εφόσον είναι η κοινή ονομασία για το είδος προϊόντος ή υπηρεσίας (παρά συγκεκριμένο παράδειγμα αγαθού ή υπηρεσίας) στο οικείο έδαφος της χώρας όπου αιτείται η προστασία. Για παράδειγμα, ο όρος «eau de cologne» καταδεικνύει σήμερα ορισμένο είδος αρώματος, ανεξαρτήτως εάν ή όχι παράγεται στην περιοχή της Κολωνίας στη Γερμανία. Ομώνυμες ΓΕ είναι εκείνες που συλλαβίζονται ή προφέρονται κατά τον ίδιο τρόπο, αλλά που προσδιορίζουν προϊόντα προερχόμενα από διαφορετικούς τόπους, συνήθως από διαφορετικές χώρες. Κατ' αρχήν, ουδείς λόγος υπάρχει για τον οποίο αυτές θα πρέπει να μην δικαιούνται να συνυπάρχουν. Ωστόσο, ενδέχεται να τεθούν όροι για την εν λόγω συνύπαρξη προκειμένου να αποφευχθεί η παραπλάνηση των καταναλωτών.

Οι συγκεκριμένες εξαιρέσεις αντικατοπτρίζονται στους κανονισμούς της ΕΕ για τις ΓΕ των γεωργικών προϊόντων⁴³. Οι κανονισμοί προσθέτουν κι άλλες εξαιρέσεις από την καταχώριση όταν υπάρχει σύγκρουση της ονομασίας με την ονομασία φυτικής ποικιλίας ή φυλής ζώων⁴⁴ και ενδέχεται να παραπλανήσει τους καταναλωτές όσον αφορά την πραγματική προέλευση του προϊόντος. Καίτοι αυτές οι ειδικές περιπτώσεις πιθανόν να μην αφορούν μη γεωργικά προϊόντα, θα ήταν αναγκαίο να καθοριστεί κατά πόσον οι ιδιαιτερότητες των μη γεωργικών προϊόντων θα αιτιολογούσαν την προσθήκη κι άλλων εξαιρέσεων εκτός εκείνων που αναφέρει η συμφωνία TRIPS.

Ερώτηση:

15. Θεωρείτε ότι υπάρχει ανάγκη προσθήκης περαιτέρω εξαιρέσεων στην προστασία της ΓΕ εκτός αυτών που προβλέπονται ήδη στην TRIPS; Παρακαλούμε να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

2. Πώς θα πρέπει να εφαρμόζεται η προστασία της ΓΕ: διατομεακή κατά τομεακής προσέγγισης;

Η τομεακή προσέγγιση θα καθόριζε ειδικούς κανόνες για διάφορες κατηγορίες προϊόντων, για παράδειγμα εκείνων για τα οποία η παρουσία πρώτων υλών είναι ιδιαίτερα σημαντική (π.χ. πέτρα). Αυτή είναι επί του παρόντος η δομή σε ευρωπαϊκό επίπεδο στον γεωργικό τομέα (όπου υπάρχουν ξεχωριστοί κανονισμοί ΓΕ για οίνους, αλκοολούχα ποτά και γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα), αλλά ο διαχωρισμός φαίνεται κυρίως να γίνεται για ιστορικούς λόγους. Εναλλακτικά, μια διατομεακή προσέγγιση θα καθόριζε τα βασικά στοιχεία του συστήματος εν γένει, που θα εφαρμόζονταν σε κάθε κατηγορία προϊόντος.

⁴²Το άρθρο 23 παράγραφος 3 της συμφωνίας TRIPS προβλέπει «Σε περίπτωση που συμπίπτουν οι γεωγραφικές ενδείξεις που χρησιμοποιούνται για συγκεκριμένα κρασιά, η παρεχόμενη προστασία καλύπτει όλες τις ενδείξεις, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 22 παράγραφος 4. Κάθε μέλος καθορίζει τις πρακτικές λεπτομέρειες που διέπουν τη διαφοροποίηση των κατά περίπτωση πανομοιότυπων ενδείξεων μεταξύ τους, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη να διασφαλίζεται η δίκαιη αντιμετώπιση των οικείων παραγωγών και να αποτρέπονται οι παρανοήσεις εκ μέρους των καταναλωτών.»

Το άρθρο 22 παράγραφος 4 της συμφωνίας TRIPS ορίζει ότι «Η προστασία που παρέχεται βάσει των παραγράφων 1, 2 και 3 αναγνωρίζεται επίσης έναντι γεωγραφικών ενδείξεων οι οποίες, ακόμη και αν ακριβολογούν όσον αφορά το έδαφος, την περιοχή ή τον τόπο καταγωγής των αγαθών, δίδουν στο κοινό την εσφαλμένη εντύπωση ότι τα εν λόγω αγαθά κατάγονται από κάποιο άλλο έδαφος».

⁴³Για παράδειγμα, το άρθρο 6 παράγραφοι 1, 4 και 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1151/2012 για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων.

⁴⁴Άρθρο 6 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1151/2012 για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων.

Ερωτήσεις:

16. Διακρίνετε μια ανάγκη διαφοροποίησης μεταξύ διαφόρων συστημάτων προστασίας ανάλογα με τις κατηγορίες των συναφών μη γεωργικών προϊόντων (τομεακή προσέγγιση); Εάν ναι, εξηγήστε τους λόγους.
17. Θεωρείτε ότι ορισμένα προϊόντα πρέπει να εξαιρεθούν από την προστασία της ΓΕ σε ενωσιακό επίπεδο; Εάν ναι, προσδιορίστε.

3. Ο δεσμός μεταξύ προϊόντος και εδάφους

3.1 Πόσος ισχυρός θα πρέπει να είναι ο δεσμός με το έδαφος;

Η ΓΕ πρέπει να ταυτοποιεί ένα προϊόν ως προερχόμενο από συγκεκριμένο έδαφος, περιοχή ή τοποθεσία, όπου δεδομένη ιδιότητα, φήμη ή άλλο χαρακτηριστικό των αγαθών οφείλεται στη γεωγραφική προέλευσή του. Η ΓΕ χρησιμοποιείται κατά την εμπορία προκειμένου να καθοριστεί μια σχέση μεταξύ ποιότητας, φήμης ή άλλων χαρακτηριστικών του προϊόντος και του τόπου προέλευσης. Απαιτείται ειδική «αιτιώδης σχέση» μεταξύ της ποιότητας, φήμης ή άλλων χαρακτηριστικών του προϊόντος και της γεωγραφικής προέλευσής του, καθώς οι συγκεκριμένες ιδιότητες εξαρτώνται από τις φυσικές συνθήκες (ειδικά γεωλογικά, υδρολογικά, συναφή με το έδαφος και το κλίμα χαρακτηριστικά) του τόπου παραγωγής ή/και τους τρόπους με τους οποίους οι ανθρώπινες κοινωνίες συνδέονται με αυτές (δηλαδή τεχνογνωσία που αναπτύσσουν οι κάτοικοι της περιοχής/συγκεκριμένες δεξιότητες που αναπτύσσουν με την πάροδο του χρόνου τοπικοί εμπειρογνώμονες).

Ο φυσικός δεσμός μπορεί να λαμβάνει διαφορετικές μορφές. Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1151/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Νοεμβρίου 2012 για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων,⁴⁵ για παράδειγμα, προβλέπει δύο τύπους επισήμανσης της ΓΕ για γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα: τις «προστατευόμενες γεωγραφικές ενδείξεις» (ΠΓΕ) και τις «προστατευόμενες ονομασίες προέλευσης» (ΠΟΠ). Η διαφορά βασίζεται στην ισχύ της σχέσης με τη γεωγραφική περιοχή. Για την ΠΓΕ, ένα από τα στάδια παραγωγής, η επεξεργασία ή η παρασκευή πρέπει να εκτελείται στην περιοχή, ενώ η πρώτη ύλη μπορεί να προέρχεται από άλλη περιοχή. Για την ΠΟΠ, ολόκληρη η διαδικασία παραγωγής πρέπει να εκτελείται στην οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή, και οι πρώτες ύλες πρέπει επίσης να προέρχονται από την ίδια περιοχή. Οι φυσικοί δεσμοί που βασίζονται στην αυστηρά οριοθετημένη έννοια της περιοχής παραγωγής (*‘terroir’*)⁴⁶ είναι ακόμα ισχυρότεροι στον τομέα του οίνου, όπου για αμφότερα τα σήματα ΓΕ, όλα τα στάδια της παραγωγής πρέπει να εκτελούνται εντός της γεωγραφικής περιοχής. Στην περίπτωση ΠΟΠ, το 100% των σταφυλιών πρέπει να προέρχονται αποκλειστικά από τη συγκεκριμένη περιοχή· το ποσοστό αυτό ορίζεται στο 85% και άνω για την ΠΓΕ.

Ο συγκεκριμένος δεσμός με γεωγραφικό τόπο μπορεί επίσης να εφαρμοστεί και σε μη γεωργικά προϊόντα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως το μάρμαρο και η πέτρα, η ισχύς του δεσμού είναι συγκρίσιμη με την αντίστοιχη για τα γεωργικά προϊόντα. Θα εφαρμόζονταν οι ίδιες μεταβλητές που αναφέρονται παραπάνω. Κατ’ αρχήν, όσο ισχυρότερος είναι ο δεσμός, τόσο πιο αξιόπιστο και αυθεντικό θα είναι το προϊόν για τον καταναλωτή. Ωστόσο,

⁴⁵ EE L 343, 14.12.2012, σ. 1.

⁴⁶ Το *‘Terroir’* είναι έννοια της αμπελοκαλλιέργειας που σχετίζει τα χαρακτηριστικά ενός οίνου με τις περιβαλλοντικές συνθήκες υπό τις οποίες καλλιεργούνται τα σταφύλια.

ορισμένες ΓΕ ενδέχεται να βασίζονται εξ ολοκλήρου σε ανθρώπινες παρά σε φυσικές εισροές, ή στη φήμη. Η μελέτη υποδηλώνει ότι λιγοστά μη γεωργικά προϊόντα που αναγνωρίζονται ως υποψήφια για προστασία της ΓΕ θα πληρούσαν τις αυστηρές απαιτήσεις της ΠΟΠ.⁴⁷

Ερωτήσεις:

18. Πόσο ισχυρός θα πρέπει να είναι ο δεσμός μεταξύ μη γεωργικών προϊόντων και του τόπου προέλευσής τους προκειμένου να δικαιούνται προστασία της ΓΕ σε οποιοδήποτε νέο σύστημα;
19. Ένα νέο σύστημα θα πρέπει να προβλέπει δύο τύπους δεσμού (τον έναν ισχυρότερο από τον άλλο) μεταξύ μη γεωργικών προϊόντων και της περιοχής προέλευσής τους;
20. Θα πρέπει να υπάρχουν διαφορές ανάλογα με τους διαφορετικούς τύπους προϊόντων; Εξηγήστε.

3.2 Ποιότητα και προδιαγραφές προϊόντος

Η ΓΕ είναι κυρίως μια δέσμευση ποιότητας απέναντι στους καταναλωτές και μια εγγύηση για ισότιμους όρους για τους παραγωγούς. Επομένως, ένα σύστημα που παρέχει προστασία της ΓΕ απαιτεί τον καθορισμό των ειδικών βασικών χαρακτηριστικών του προϊόντος και της διαδικασίας παραγωγής του. Στην ενωσιακή νομοθεσία για τις γεωργικές ΓΕ, όλες οι τεχνικές πληροφορίες που απαιτούνται για την περιγραφή του προϊόντος, τη μέθοδο παραγωγής του και τη γεωγραφική περιοχή που σχετίζεται με το προϊόν θα πρέπει να παρέχονται από τους παραγωγούς κατά την αίτηση καταχώρισης. Οι προδιαγραφές προϊόντος αποτελούν καθοριστικό παράγοντα για την καταχώριση προστασίας της ΓΕ.

Η απαίτηση για περιγραφή των χαρακτηριστικών του προϊόντος διασφαλίζει σταθερή ποιότητα του προϊόντος, αλλά δεν απαιτεί συγκεκριμένο επίπεδο ποιότητας. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνο με την απαίτηση ελάχιστου επιπέδου ποιότητας. Ωστόσο, ο προσδιορισμός εύλογου κριτηρίου αναφοράς για την ποιότητα μπορεί να μην λειτουργεί για όλα τα προϊόντα και ο καθορισμός συγκεκριμένου επιπέδου ποιότητας απαιτεί ένα στοιχείο διακριτικής ευχέρειας.

Η προστιθέμενη αξία των ΓΕ βασίζεται στην εμπιστοσύνη των καταναλωτών. Ένα σύστημα ΓΕ οφείλει να εγγυάται στους καταναλωτές ότι τα ειδικά χαρακτηριστικά, η δεδομένη ποιότητα ή φήμη των ΓΕ διατηρούνται καθ' όλη την περίοδο προστασίας. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, το διενωσιακό σύστημα ΓΕ για γεωργικά προϊόντα εφαρμόζει πολυάριθμες απαιτήσεις ελέγχων μετά την καταχώριση, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι τα προϊόντα πληρούσαν τις προδιαγραφές προϊόντος και η ονομασία είχε χρησιμοποιηθεί προσηκόντως. Οι εν λόγω έλεγχοι διενεργούνται συνήθως από ορισθείσα δημόσια αρχή ή επιλεγέντα και πιστοποιημένο ιδιωτικό οργανισμό. Τα ειδικά χαρακτηριστικά και η ποιότητα θα πρέπει, ωστόσο, να μην καθορίζονται με υπερβολικά περιοριστικό τρόπο. Μια υπερβολικά λεπτομερής περιγραφή θα μπορούσε να επιβραδύνει την καινοτομία προϊόντος και, παρότι τα παραδοσιακά προϊόντα δεν μεταβάλλονται πολύ συχνά, εντούτοις εξελίσσονται προκειμένου να αντικατοπτρίζουν εξελισσόμενες διαδικασίες και τεχνολογία. Η επικέντρωση θα πρέπει να είναι στην ποιότητα, επιτρέποντας στη δημιουργικότητα να αλληλεπιδρά με την παραδοσιακή τεχνολογία. Ενδεικτικά, ο σχεδιαστής Κάρλο Σκάρπα συνεργάστηκε στενά τη δεκαετία του

⁴⁷Η μελέτη, σ. 298.

1940 με τεχνίτες υαλοουργούς σχετικά με πρωτοποριακές τεχνικές που σήμερα είναι πλήρως ενταγμένες στην παράδοση του Vetro di Murano (γυαλί).

Ερωτήσεις:

21. Ένα κριτήριο αναφοράς για την ποιότητα θα είχε σημασία για μη γεωργικά προϊόντα;
22. Πώς θα μπορούσε να οριστεί ένα τέτοιο κριτήριο αναφοράς;
23. Συμφωνείτε ότι ήταν αναγκαίο να ελέγχεται κατά πόσον τα ειδικά χαρακτηριστικά, η ποιότητα και η προέλευση μιας ΓΕ διατηρούνται καθ' όλη την περίοδο προστασίας; Εξηγήστε.
24. Πιστεύετε ότι τα ειδικά χαρακτηριστικά του προϊόντος θα πρέπει να καθορίζονται προκειμένου να διασφαλίζεται ότι η ποιότητα και η γεωγραφική προέλευση πληρούν τα απαιτούμενα πρότυπα, χωρίς να περιορίζουν την καινοτομία;

3.3 Φήμη που συνδέεται με το προϊόν

Η φήμη που αποδίδεται σε γεωγραφική προέλευση μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως κριτήριο εκτός από, ή ως εναλλακτική λύση για, συγκεκριμένη ιδιότητα ή εγγενές χαρακτηριστικό του προϊόντος. Αυτό επιτρέπει την επέκταση της προστασίας της ΓΕ όχι μόνο σε προϊόντα που έχουν ήδη αναπτύξει αναγνωρισμένη φήμη μεταξύ των καταναλωτών. Αυτό το είδος λύσης, όμως, θέτει σε μειονεκτική θέση νέα ή αναπτυσσόμενα προϊόντα που — εξ ορισμού — δεν απολαύουν καμίας φήμης.

Ερωτήσεις:

25. Τα στοιχεία «ποιότητα, φήμη και λοιπά χαρακτηριστικά» θα πρέπει να απαιτούνται για την προστασία της ΓΕ για μη γεωργικά προϊόντα; Εάν όχι όλα, ποια από αυτά τα στοιχεία νομίζετε ότι θα πρέπει να απαιτούνται; Παρακαλούμε να αιτιολογήσετε την επιλογή σας.
26. Τι θα πρέπει να περιλαμβάνουν οι προδιαγραφές προϊόντος; Θα πρέπει να καθοριστούν ελάχιστες απαιτήσεις; (Για παράδειγμα, σχετικά με τη συχνότητα, η μέθοδος επιλογής προϊόντων και μέρη που συμμετέχουν στα διάφορα στάδια παραγωγής και διανομής.)

4. Τρόποι ενίσχυσης της προστασίας

4.1 Εναρμόνιση εθνικών νομοθεσιών

Η εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας για τις ΓΕ θα είχε την έννοια ότι ένα σύστημα προστασίας της ΓΕ θα έπρεπε να δημιουργηθεί σε ορισμένα κράτη μέλη που επί του παρόντος δεν διαθέτουν ένα τέτοιο σύστημα. Για να προστατεύονται αποτελεσματικά οι ΓΕ, μια συγκεκριμένη ένδειξη θα έπρεπε να προστατεύεται σε ολόκληρη την εσωτερική αγορά, ή άλλως οι καταναλωτές κινδυνεύουν να συγχέουν πανόμοιες ΓΕ για διαφορετικά προϊόντα από διαφορετικά κράτη μέλη.

Σε αυτή τη βάση, η εναρμόνιση θα απαιτούσε αμοιβαία αναγνώριση και προστασία των ΓΕ, εξαιρουμένης της επικάλυψης. Προς αποφυγή της επικάλυψης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να

είναι σε θέση να ανιχνεύουν δυνητικά αντικρουόμενες ΓΕ, μεταξύ άλλων σε ξένες γλώσσες. Αυτό θα ήταν δυσχερές, ιδίως εάν δεν υπάρχει διαδικασία ενστάσεων σε υπερεθνικό επίπεδο. Θα πρέπει επίσης να θεσπιστεί μηχανισμός επίλυσης των συγκρούσεων μεταξύ παρεμφερών ενδείξεων από διαφορετικά κράτη μέλη.

Για να διασφαλιστεί μια ομοιόμορφη προσέγγιση για την εφαρμογή και επιβολή προστασίας της ΓΕ, θα καθίστατο αναγκαίος ένας σχετικά υψηλός βαθμός διαδικαστικής εναρμόνισης, μεταξύ άλλων για διατάξεις επιβολής. Αυτή η επιλογή εξετάστηκε, αλλά απορρίφθηκε στον τομέα της γεωργικής πολιτικής όπου η προστασία των ΓΕ αποκλειστικά σε ενωσιακό επίπεδο τέθηκε σε εφαρμογή μέσω κανονισμών.

4.2 Δημιουργία ενιαίου πανευρωπαϊκού συστήματος

Αντί για την εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών των κρατών μελών της ΕΕ, θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα ενιαίο σύστημα που να καλύπτει όλη την ΕΕ. Αυτό θα παρείχε ένα συνεκτικό σύστημα σε ολόκληρη την εσωτερική αγορά και θα μπορούσε να εξασφαλίζει αποτελεσματικότερη παροχή της υπηρεσίας μέσω μονοαπευθυντικής διαδικασίας, δημιουργώντας προστασία εφαρμοστέα σε ολόκληρη την ΕΕ.

Εάν αυτό εισαχθεί, παραμένει το ερώτημα ως προς το κατά πόσον τα ισχύοντα εθνικά συστήματα προστασίας των ΓΕ θα πρέπει να συνυπάρχουν με το νέο ενωσιακό σύστημα. Παράλληλα συστήματα όπως αυτά που υπάρχουν ήδη, για παράδειγμα, όσον αφορά τα εμπορικά σήματα, και θα υπάρχουν μελλοντικά όσον αφορά τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας. Υιοθετούν μια προσέγγιση «εργαλειοθήκης», επιτρέποντας στους χρήστες να επιλέγουν το σχετικό επίπεδο και πεδίο προστασίας ανάλογα με τις ανάγκες τους.

Ένα αποκλειστικό ενωσιακό σύστημα θα ήταν απλούστερο, αλλά σημαίνει επίσης ότι η προστασία ονομασιών που είναι εμπορικά σημαντικές μόνο σε ένα κράτος μέλος ή περιοχή εντός κράτους μέλους δεν θα έπρεπε παρ' όλα αυτά να επεκταθούν και στα λοιπά κράτη μέλη.

Εάν χρησιμοποιούνται παράλληλα συστήματα, θα απαιτούνταν ποικίλες διασφαλίσεις για την εξασφάλιση της ομαλής λειτουργίας, μεταξύ άλλων ένα ελάχιστο επίπεδο εναρμόνισης των εθνικών νομοθεσιών όσον αφορά την αλληλεπίδρασή τους με την ενωσιακή νομοθεσία.

Εάν θεσπιζόταν ένα αποκλειστικό και εξαντλητικό σύστημα σε ενωσιακό επίπεδο, παρεμφερές με το σύστημα που εφαρμόζεται επί του παρόντος στον γεωργικό τομέα, θα αποφεύγονταν δυνητικές τριβές. Καθώς δεν θα παρεχόταν σε εθνικό επίπεδο προστασία που καλύπτει όλη την ΕΕ, θα έπρεπε να διευθετηθούν μεταβατικές ρυθμίσεις για προϋπάρχουσες εθνικές ΓΕ.

Ερωτήσεις:

27. Η εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας θα ήταν επαρκής για την αποτελεσματική προστασία των ΓΕ για μη γεωργικά προϊόντα σε ολόκληρη την εσωτερική αγορά, ή θεωρείτε ότι απαιτείται ένα ενιαίο σύστημα προστασίας σε ενωσιακό επίπεδο;
28. Εάν τάσσετε υπέρ ενός ενιαίου ενωσιακού συστήματος, θα πρέπει τα εθνικά συστήματα προστασίας (π.χ. οι ισχύουσες ειδικής φύσεως (sui generis) νομοθεσίες) να εξακολουθούν να συνυπάρχουν; Εξηγήστε.

5. Καταχώριση

Κατ' αρχήν, οι ΓΕ θα μπορούσαν να προστατεύονται χωρίς την υποχρεωτική καταχώριση. Χωρίς καταχώριση, δεν χρειάζεται να οργανωθούν διοικητικές διαδικασίες για την παροχή προστασίας. Συστήματα που προστατεύουν ΓΕ χωρίς καταχώριση υπάρχουν σε ένα κράτος μέλος (Λετονία) καθώς και στην Ελβετία όπου η νομοθεσία προβλέπει ειδικά μέτρα και κυρώσεις για την προστασία των καταναλωτών από την παραπλανητική χρήση μη καταχωρισμένων ΓΕ.

Η απουσία συστήματος καταχώρισης σημαίνει ότι δεν θα υπήρχε δημόσιο μητρώο στο οποίο θα μπορούσαν να αναζητηθούν προϋπάρχουσες ονομασίες ΓΕ και να εντοπιστούν οι αντίστοιχοι κάτοχοι. Αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε ανασφάλεια σχετικά με την ύπαρξη ή το πεδίο της προστασίας. Αυτό θα δυσχέραινε επίσης περαιτέρω την επιβολή της παρεχόμενης προστασίας. Μια διαδικασία καταχώρισης σε ενωσιακό επίπεδο θα μπορούσε να ακολουθήσει το παράδειγμα των συστημάτων γεωργικών ΓΕ (για τα οποία υπάρχει ήδη σύστημα καταχώρισης σε ενωσιακό επίπεδο). Αυτό θα παρείχε μεγαλύτερη ασφάλεια, ιδίως όσον αφορά την εφαρμογή των δικαιωμάτων, σε περίπτωση διαφοράς. Ένα σύστημα με διαδικασία καταχώρισης θα απαιτούσε προφανώς να εκτελούν οι εταιρείες διοικητικά καθήκοντα (συμπλήρωση αιτήσεων, ενστάσεις, πιθανά τέλη, κ.λπ.) που συνδέονται με τη συγκεκριμένη διαδικασία. Αυτό θα επέφερε διοικητικά έξοδα. Πρόσθετο κόστος θα προέκυπτε επίσης από την επακόλουθη διαχείριση (π.χ. επιβολή, επίλυση των διαφορών) της παρεχόμενης ΓΕ.

5.1 Ο ρόλος των εθνικών διοικήσεων σε ένα ενωσιακό σύστημα καταχώρισης

Σε περίπτωση που συμφωνηθεί ένα σύστημα καταχώρισης, θα ανέκυπτε το ζήτημα της εφαρμογής μιας διαδικασίας καταχώρισης. Οι αιτήσεις καταχώρισης ΓΕ θα πρέπει να αναλύονται με βάση το οικείο τοπικό πλαίσιο (μεταξύ άλλων γνώση των χαρακτηριστικών των τοπικών πρώτων υλών, τοπικές παραδόσεις κ.λπ.). Ενδεχομένως είναι δύσκολο να ανατεθούν τα καθήκοντα αυτά αποκλειστικά σε ένα ενιαίο κεντρικό ενωσιακό όργανο. Ωστόσο, εάν αφηνόταν σε τοπικούς εμπειρογνώμονες να αποφασίσουν σχετικά με τους τρόπους εξέτασης των όρων παροχής της προστασίας, υπάρχει ο κίνδυνος να αναπτυχθούν αποκλίνουσες τοπικές πρακτικές. Αυτό θα μπορούσε να είναι επιζήμιο για τη συνολική συνοχή και αξιοπιστία του συστήματος.

Όσον αφορά τα γεωργικά προϊόντα, αυτή η πρόκληση λύθηκε μέσω ενός συστήματος δύο σταδίων όπου η κεντρική αρχή αναθέτει αυτή την πτυχή της ανάλυσης στις εθνικές αρχές που βρίσκονται εγγύτερα στο γεωγραφικό περιβάλλον και στους ανθρώπινους παράγοντες. Βάσει

αυτού του μοντέλου, θα προέκυπτε σαφής διάκριση μεταξύ των κοινών πανευρωπαϊκών κριτηρίων που θα ελέγχονται από την κεντρική αρχή και των τοπικών ιδιαιτεροτήτων που θα ελέγχονταν από περισσότερο τοπικούς οργανισμούς.

5.2 Διαχείριση ενός ενωσιακού μητρώου

Όσον αφορά τα γεωργικά προϊόντα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαχειρίζεται επί του παρόντος ένα πανευρωπαϊκό μητρώο ΓΕ. Αυτό το είδος μητρώου για μη γεωργικές ΓΕ θα μπορούσε να τύχει παρεμφερούς διαχείρισης ή ανάθεσης σε νέο ή υφιστάμενο οργανισμό της ΕΕ.

Ερωτήσεις:

29. Εάν επρόκειτο να αναπτυχθεί ένα νέο σύστημα, πιστεύετε ότι θα έπρεπε να είναι μια διαδικασία καταχώρισης για την προστασία μη γεωργικών ΓΕ;
30. Πιστεύετε ότι το δυνητικό κόστος ενός συστήματος καταχώρισης των ΓΕ αντισταθμίζει το κόστος ενός συστήματος χωρίς καταχώριση;
31. Πιστεύετε ότι η διαδικασία καταχώρισης θα πρέπει να περιλαμβάνει ένα εθνικό στοιχείο, π.χ. έλεγχο της συμμόρφωσης με προδιαγραφές προϊόντος, αναγραφόμενη γεωγραφική περιοχή, την ποιότητα, τη φήμη κ.λπ.;

5.3 Περιεχόμενο της διαδικασίας

5.3.1 Αιτούντες

Εάν επρόκειτο να εφαρμοστεί διαδικασία καταχώρισης ΓΕ σε ενωσιακό επίπεδο, το πρώτο ζήτημα θα ήταν να καθοριστεί ποιος θα πρέπει να δικαιούται να υποβάλλει αίτηση για προστασία.

Κατά το ισχύον σύστημα γεωργικών ΓΕ σε ενωσιακό επίπεδο, τυπικά, μία ομάδα παραγωγών (ή, σε εξαιρετικές περιπτώσεις ένας και μόνο παραγωγός) δύναται να συμπληρώσει αιτήσεις για καταχώριση ονομασίας ΓΕ που σχετίζεται με περιοχές εντός ή εκτός της ΕΕ. Δεν υπάρχουν λόγοι που θα αιτιολογούσαν διαφορετική προσέγγιση για μη γεωργικά προϊόντα.

Ωστόσο, τα αποτελέσματα της μελέτης τονίζουν ότι σε ορισμένα κράτη μέλη τα εμπορικά επιμελητήρια, οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, κρατικοί οργανισμοί ή ενώσεις καταναλωτών δύναται να υποβάλλουν αιτήσεις για προστασία της ΓΕ.⁴⁸ Η δυνατότητα να ζητούν προστασία της ΓΕ ενώσεις καταναλωτών και κρατικοί οργανισμοί ενδέχεται να ενισχύσει την πτυχή ποιότητας των προδιαγραφών του προϊόντος. Ωστόσο, οι παραγωγοί πρέπει να εξακολουθούν να συμμετέχουν άμεσα στον καθορισμό των κανόνων που πρόκειται να εφαρμοστούν στην παραγωγική διαδικασία τους.⁴⁹

⁴⁸ Η μελέτη, σ. 302.

⁴⁹ Στο ίδιο, σ. 303.

Ερωτήσεις:

32. Εάν δημιουργηθεί ένα νέο σύστημα, θα πρέπει οι παραγωγοί και οι ενώσεις να είναι οι μόνοι που θα μπορούν να υποβάλλουν αίτηση καταχώρισης μη γεωργικών ΓΕ, ή θα πρέπει να μπορούν να υποβάλλουν σχετική αίτηση και άλλοι οργανισμοί; Εάν ναι, ποιοι;
33. Θα πρέπει μεμονωμένοι παραγωγοί να μπορούν να υποβάλλουν αίτηση;

5.3.2 Υποβολή ενστάσεων για την καταχώριση ΓΕ

Για την αξιοπιστία και την ασφάλεια δικαίου ενός συστήματος, θα ήταν σημαντικό να μπορούν τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλλουν ένσταση για την καταχώριση μιας επισήμανσης ως ΓΕ. Η διαδικασία ενστάσεων θα μπορούσε να αποσκοπεί πρωτίστως στη διασφάλιση ότι η επισήμανση της ΓΕ πληροί τους απαιτούμενους όρους (για παράδειγμα, ότι δεν είναι γενική ονομασία) και ότι η προστασία που θα παρασχεθεί δεν θα έβλαπτε προϋπάρχοντα δικαιώματα (π.χ. ομώνυμες ΓΕ, εμπορικά σήματα). Η ενωσιακή γεωργική νομοθεσία επιτρέπει επί του παρόντος ενστάσεις από αρχές κράτους μέλους ή τρίτης χώρας, ή οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει έννομο συμφέρον και είναι εγκατεστημένο σε τρίτη χώρα ή είναι εγκατεστημένο ή διαμένει σε κράτος μέλος διαφορετικό εκείνου από το οποίο υποβλήθηκε η αίτηση ΓΕ.⁵⁰

Ερώτηση:

34. Εάν επρόκειτο να δημιουργηθεί ένα νέο σύστημα, θα συμφωνούσατε ότι θα πρέπει να συμπεριληφθεί η διαδικασία ενστάσεων και ότι θα πρέπει να είναι ανοικτή για τον ίδιο τύπο ενδιαφερομένων όπως βάσει των κανόνων για τις γεωργικές ΓΕ;

5.3.3 Τέλη

Σε ολόκληρη την υφήλιο, επιβάλλεται κατά κανόνα ένα τέλος για την καταχώριση εμπορικών σημάτων και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και, όπως αναφέρεται στη μελέτη, εννέα εθνικές αρχές εισπράττουν τέλη για την καταχώριση ΓΕ,⁵¹ οι οποίες αυξήθηκαν σε δέκα με την προσχώρηση της Κροατίας. Τα τέλη μπορούν να συμβάλλουν στην κάλυψη των δαπανών διαχείρισης της καταχώρισης ΓΕ, και συμβάλλουν στον περιορισμό των αιτήσεων καταχώρισης σε σοβαρά και βάσιμα επιχειρηματικά σχέδια. Αφετέρου, τα τέλη ενδέχεται να αποθαρρύνουν ειδικότερα ομάδες μικρών παραγωγών από τη χρήση του συστήματος. Η καταχώριση ΓΕ σε ενωσιακό επίπεδο στον γεωργικό τομέα είναι επί του παρόντος δωρεάν.⁵²

Ερωτήσεις:

35. Η προστασία μη γεωργικών ΓΕ σε ενωσιακό επίπεδο μέσω καταχώρισης θα πρέπει να απαιτεί την καταβολή τέλους;
36. Ποιο επίπεδο τέλους καταχώρισης θα θεωρούσατε δίκαιο;

⁵⁰Άρθρο 51 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1151/2012 για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων.

⁵¹Βλ. παράρτημα Ι της μελέτης.

⁵² Στην περίπτωση γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, παρέχεται η δυνατότητα στα κράτη μέλη να επιβάλλουν τέλη για την κάλυψη των δαπανών διαχείρισης του συστήματος στο επίπεδό τους (Άρθρο 47 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1151/2012).

6. Πεδίο της προστασίας

6.1 Επίπεδο της παρεχόμενης προστασίας

Για να επιτευχθούν τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα, η παρεχόμενη νομική προστασία πρέπει να προσφέρει κατάλληλη προστασία κατά ενός ολόκληρου φάσματος συμπεριφορών και πρακτικών που θα μπορούσαν να είναι επιζήμιες για τον κάτοχο της ΓΕ και τον καταναλωτή. Ωστόσο, η εν λόγω προστασία δεν πρέπει να αποτελεί αδικαιολόγητο εμπόδιο για τον ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά.

Η συμφωνία TRIPS προβλέπει δύο τύπους προστασίας: ένα γενικό σύστημα, που καθορίζει ελάχιστα πρότυπα προστασίας για όλους τους τύπους προϊόντων (άρθρο 22) και ένα ειδικό σύστημα, που ορίζει ανώτατο επίπεδο προστασίας, αποκλειστικά για οίνους και αλκοολούχα ποτά (άρθρο 23).

Το άρθρο 22 της TRIPS περιλαμβάνει γενική υποχρέωση για τα μέλη του ΠΟΕ να παρέχουν προστασία κατά της παραπλανητικής χρήσης μιας ΓΕ και κατά χρήση που συνιστά πράξη αθέμιτου ανταγωνισμού. Η ΕΕ παρέχει ήδη κατά πολύ υψηλότερο επίπεδο προστασίας των γεωργικών ΓΕ. Κατόπιν αυτού, δύσκολα θα μπορούσε να δικαιολογηθεί διαφορετική μεταχείριση για τα μη γεωργικά προϊόντα σε περίπτωση ανάπτυξης νέου συστήματος. Μία τέτοια ενέργεια θα μπορούσε επίσης να έχει αρνητικό αντίκτυπο στην ενωσιακή στρατηγική για τη διασφάλιση υψηλότερων επιπέδων προστασίας των ενωσιακών ΓΕ σε τρίτες χώρες.

Ωστόσο, το άρθρο 23 της TRIPS προβλέπει υψηλότερο επίπεδο προστασίας, απαιτώντας από τα μέλη του ΠΟΕ να αποτρέπουν οποιαδήποτε χρήση μιας ΓΕ για την ταυτοποίηση οίνων ή αλκοολούχων ποτών που δεν προέρχονται από τον τόπο που αναφέρεται από την ΓΕ, ακόμα και αν η πραγματική προέλευση των αγαθών επίσης αναφέρεται ή η ΓΕ μεταφράζεται ή συνοδεύεται από εκφράσεις όπως «είδος», «τύπος», «στυλ», «απομίμηση». Οι ΓΕ για οίνους και αλκοολούχα ποτά πρέπει να προστατεύονται ακόμα και αν η αθέμιτη χρήση δεν θα προκαλούσε παραπλάνηση του κοινού.

Η εν λόγω αυξημένη προστασία θα επέφερε σημαντικά οφέλη σε παραγωγούς μη γεωργικών ΓΕ. Θα επωφελούνταν επίσης από προστασία της ονομασίας μεταφρασμένης σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ ή συνοδευόμενης από εκφράσεις όπως «τύπος» και «είδος». Ωστόσο, θα αυξανόταν ο κίνδυνος διαφορών μεταξύ παραγωγών, καθώς θα μπορούσε να υπάρξει σύγκρουση όχι μόνο για τη χρήση μιας ονομασίας ΓΕ, αλλά και σχετικά με τη χρήση της μεταφρασμένης ονομασίας και με ορισμένες εκφράσεις.

Ερωτήσεις:

37. Τι πεδίο προστασίας θα πρέπει να παρέχεται για μη γεωργικές ΓΕ στην ΕΕ;
38. Η προστασία που παρέχεται σε μη γεωργικές ΓΕ θα πρέπει να συνδυάζει τις διασφαλίσεις που παρέχονται ήδη σε γεωργικές ΓΕ σε ενωσιακό επίπεδο; Αν ναι, πόσο στενά;

6.2 Παρακολούθηση και επιβολή των δικαιωμάτων ΓΕ

Οι ΓΕ είναι ειδικά δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας όσον αφορά τον νομικό χαρακτήρα τους, δηλαδή δεν αποτελούν πρωτίστως ατομική ιδιωτική ιδιοκτησία αλλά ανήκουν σε μια

ολόκληρη κοινότητα παραγωγών που πληρούν προκαθορισμένο σύνολο προδιαγραφών προϊόντος και έχουν δεσμό με μια γεωγραφική τοποθεσία. Ενδέχεται επίσης να ενσωματώνουν ορισμένες αξίες που είναι ζωτικής σημασίας για την κοινότητα συνολικά, για παράδειγμα τοπικές παραδόσεις και πολιτιστική κληρονομιά. Για τον λόγο αυτό, οι δημόσιες αρχές υποστηρίζουν συχνά τοπικούς παραγωγούς ΓΕ όσον αφορά την παρακολούθηση και επιβολή των δικαιωμάτων τους. Η ΕΕ, για παράδειγμα, έχει θεσπίσει *ex officio* προστασία των γεωργικών ΓΕ, όπου οι δημόσιες αρχές είναι αρμόδιες για την εφαρμογή συστήματος προκειμένου να ελέγχεται η συμμόρφωση με τις νομικές απαιτήσεις και να διασφαλίζεται η ομαλή λειτουργία του συστήματος. Ωστόσο, η θέσπιση ενός συστήματος όπως αυτό των μη γεωργικών ΓΕ θα επέβαλε πρόσθετες υποχρεώσεις και θα συνεπαγόταν κόστος για τις δημόσιες αρχές.

Ερώτηση:

39. Θα προτιμούσατε ένα σύστημα για την παρακολούθηση και επιβολή δικαιωμάτων μη γεωργικών ΓΕ που θα ήταν αποκλειστικά ιδιωτικό, δημόσιο, ή συνδυασμός δημόσιου και ιδιωτικού; Εξηγήστε, λαμβάνοντας υπόψη, εφόσον είναι εφικτό, την αποτελεσματικότητα και το κόστος της δράσης για την επιβολή των δικαιωμάτων.

6.3 Διάρκεια της προστασίας μη γεωργικής ΓΕ

Για ορισμένα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, π.χ. διπλώματα ευρεσιτεχνίας και σχέδια, η διατήρηση μονοπωλίου για μακρόχρονη περίοδο δεν θα ήταν επωφελής για την κοινωνία. Ως εκ τούτου, η νομική προστασία τους έχει περιορισμένη διάρκεια. Αυτό δεν φαίνεται να ισχύει για εμπορικά σήματα και ΓΕ που προστατεύουν ορισμένες ονομασίες. Ένα καταχωρισμένο κοινοτικό εμπορικό σήμα, για παράδειγμα, παραμένει σε ισχύ για δέκα έτη από την ημερομηνία συμπλήρωσης της αίτησης και μπορεί να ανανεώνεται επ' αόριστον για περαιτέρω περιόδους δέκα ετών. Μια ενιαία ΓΕ για γεωργικά προϊόντα — το σκεπτικό της οποίας είναι η διατήρηση της περιφερειακής/τοπικής κληρονομιάς, παραδόσεων και τεχνογνωσίας — προστατεύεται επ' αόριστον, χωρίς καμία απαίτηση ανανέωσης. Η πλειονότητα των κρατών μελών που έχουν θεσπίσει ένα ειδικής φύσεως (*sui generis*) σύστημα για την προστασία των ΓΕ για μη γεωργικά προϊόντα προβλέπουν επίσης επ' αόριστον προστασία, χωρίς την ανάγκη ανανεώσεων.

Ερώτηση:

40. Κατά τη γνώμη σας, προστασία των ΓΕ για μη γεωργικά προϊόντα θα πρέπει να είναι απεριόριστης διάρκειας, ή περιορισμένης με δυνατότητα ανανέωσης; Εάν επιλέξετε την περιορισμένη διάρκεια, πόσο θα πρέπει να είναι;

7. Μετά την καταχώριση

7.1 Ακύρωση της προστασίας

Ενδεχομένως υπάρχουν περιστάσεις υπό τις οποίες η προστασία που έχει παρασχεθεί θα πρέπει να λήξει, ακόμα και αν η προστασία της ΓΕ παρέχεται επ' αόριστον ή αν η

καθορισμένη προθεσμία δεν έχει ακόμα παρέλθει. Αυτό θα μπορούσε να ισχύει, όπως στον τομέα των γεωργικών ΓΕ, όταν τα προϊόντα δεν πληρούν τους όρους που αναφέρονται στις συναφείς προδιαγραφές ή όταν δεν έχει διατεθεί στην αγορά προϊόν με τη συγκεκριμένη ΓΕ για σημαντική χρονική περίοδο.⁵³ Τη διαχείριση της διαδικασίας ακύρωσης θα μπορούσε να αναλάβει ο αρμόδιος για την καταχώριση οργανισμός ή, εναλλακτικά, απευθείας το δικαστήριο. Η εν λόγω διαδικασία θα παρείχε πρόσθετο επίπεδο ελέγχου και θα συνέβαλε στη συνολική αξιοπιστία του δυνητικού συστήματος. Ωστόσο, θα μπορούσε να δημιουργήσει ανασφάλεια σε δικαιούχους και αύξηση του κόστους για τον υπεύθυνο για τη διαδικασία οργανισμό.

Ερωτήσεις:

41. Συμφωνείτε ότι θα πρέπει να υπάρχει δυνατότητα ακύρωσης μιας ΓΕ μετά την καταχώριση;
42. Ποιος θα πρέπει να έχει το δικαίωμα ακύρωσης της ΓΕ;
43. Εάν επρόκειτο να εφαρμοστεί ένα νέο σύστημα, θα συμφωνούσατε ότι θα πρέπει να θεσπιστεί διαδικασία ακύρωσης, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις όπως για τις γεωργικές ΓΕ;

7.2 Δυνητικές συγκρούσεις μεταξύ ΓΕ και εμπορικών σημάτων

Θα έπρεπε να καθοριστεί μια σαφής σχέση μεταξύ ενός δυνητικού συστήματος ΓΕ για μη γεωργικά προϊόντα και της νομοθεσίας περί εμπορικών σημάτων, προκειμένου να αποφεύγεται η ανασφάλεια δικαίου και η σύγχυση σε σχέση με τις επίμαχες ονομασίες.

Η γενική αρχή της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας, που εφαρμόζεται σε εμπορικά σήματα, σχέδια, διπλώματα ευρεσιτεχνίας κ.λπ., είναι ότι υπερισχύει το προγενέστερο δικαίωμα (δηλαδή η αρχή του «first in time, first in right»). Η εφαρμογή της εν λόγω αρχής στη σχέση μεταξύ εμπορικών σημάτων και μη γεωργικών ΓΕ θα μπορούσε να συμβάλει στην απλοποίηση ολόκληρου του συστήματος.

Το ενιαίο σύστημα ΓΕ για γεωργικά προϊόντα περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις για τη σχέση μεταξύ ΓΕ και εμπορικών σημάτων. Οι εν λόγω διατάξεις είναι οι ακόλουθες:

α) φήμη προϋπάρχοντος εμπορικού σήματος ενδέχεται να αποτρέψει την καταχώριση ΓΕ, εφόσον η καταχώριση της ΓΕ ενδέχεται να παραπλανήσει τους καταναλωτές όσον αφορά την πραγματική ταυτότητα του προϊόντος·

β) οποιοδήποτε εμπορικό σήμα που δεν εμπίπτει σε αυτή την κατάσταση και για το οποίο έχει υποβληθεί αίτηση, ή το οποίο έχει καταχωριστεί ή έχει καθιερωθεί με καλόπιστη χρήση πριν από την ημερομηνία υποβολής αίτησης καταχώρισης ΓΕ σε ενωσιακό επίπεδο θα πρέπει να συνυπάρχει με την καταχωρισθείσα ΓΕ·

γ) καταχώριση ΓΕ θα πρέπει να αποτρέπει καταχώριση εμπορικού σήματος για το οποίο υποβλήθηκε αίτηση μετά τη ΓΕ, εφόσον αυτό θα συνεπαγόταν σύγκρουση με την προστασία που παρέχεται στη ΓΕ. Στην περίπτωση αυτή, οι εθνικές ή ευρωπαϊκές αρμόδιες για τα εμπορικά σήματα υπηρεσίες θα πρέπει να αρνούνται *ex officio* την καταχώριση του εμπορικού σήματος.

⁵³ Άρθρο 54 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1151/2012.

Για να διασφαλιστεί η σαφήνεια και η συνοχή σε ενωσιακό επίπεδο, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι οι ίδιοι κανόνες θα πρέπει να εφαρμόζονται και για την προστασία ΓΕ των μη γεωργικών προϊόντων.

Ερωτήσεις:

44. Πιστεύετε ότι οι ΓΕ και τα εμπορικά σήματα θα πρέπει να υπόκεινται στην αμιγή αρχή *'first in time, first in right'* (δηλαδή, πάντα υπερισχύει το προγενέστερο δικαίωμα);
45. Οι ΓΕ θα πρέπει, υπό ορισμένες περιστάσεις, να υπερισχύουν έναντι των εμπορικών σημάτων; Εξηγήστε.

Συμπέρασμα

Όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη καλούνται να διατυπώσουν παρατηρήσεις σχετικά με τα ζητήματα που εξετάζονται στην παρούσα Πράσινη Βίβλο, απαντώντας στις συγκεκριμένες ερωτήσεις που περιλαμβάνονται σε αυτήν. Οι απαντήσεις θα πρέπει να αποσταλούν στην Επιτροπή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στην ακόλουθη διεύθυνση μέχρι τις 28 Οκτωβρίου 2014: MARKT-CONSULTATION-GIs@ec.europa.eu.

Οι παραληφθείσες απαντήσεις θα δημοσιευθούν στον ιστότοπο της ΓΔ Εσωτερική Αγορά και Υπηρεσίες εκτός εάν αιτηθείτε διαφορετικά. Είναι σημαντικό να διαβάσετε την ειδική δήλωση ιδιωτικού απορρήτου που επισυνάπτεται στο παρόν έγγραφο διαβούλευσης για να ενημερωθείτε σχετικά με τον τρόπο επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων σας και της απάντησής σας στη διαβούλευση.